

T.C.

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI

SINIF EĞİTİMİ BİLİM DALI

**GEÇİCİ SÜRELİ TÜRKÇE ÖĞRETİCİSİ OLAN SINIF
ÖĞRETMENLERİNİN İLETİŞİM BECERİLERİNİN
BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ**

Kevser GÜRBÜZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Danışman
Prof. Dr. Osman AKANDERE**

Konya - 2019

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Öğrencinin	Adı Soyadı	Kevser GÜRBÜZ
	Numarası	168302031007
	Ana Bilim Dalı	Temel Eğitim Anabilim Dalı
	Bilim Dalı	Sınıf Eğitimi Bilim Dalı
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tezin Adı	Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenlerinin İletişim Becerilerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

27/06/2019

K. Gürbüz

Öğrencinin
Adı Soyadı İmzası
Kevser GÜRBÜZ

 KONYA	T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü	 NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ KONYA EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
--	---	--

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Kevser GÜRBÜZ
	Numarası	168302031007
	Ana Bilim Dalı	Temel Eğitim Anabilim Dalı
	Bilim Dalı	Sınıf Eğitimi Bilim Dalı
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Prof. Dr. Osman AKANDERE
	Tezin Adı	Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenlerinin İletişim Becerilerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan “Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenlerinin İletişim Becerilerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi” başlıklı bu çalışma 27/06/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

	Ünvanı Adı Soyadı	İmza
Danışman	Prof. Dr. Osman AKANDERE	
Jüri Üyesi	Prof. Dr. Ayşe MENTİŞ TAŞ	
Jüri Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi Selva BAKKALOĞLU	

ÖNSÖZ

Araştırmanın bütün aşamasında görüş ve fikirleriyle bana yardımcı olan, değerli tez danışmanım ve hocam Prof. Dr. Osman AKANDERE' ye saygıyla teşekkürlerimi sunarım.

Her daim desteğini hissettiğim biricik ailem; babam Halim GÜRBÜZ, annem Songül GÜRBÜZ, ablam Elif GÜRBÜZ ve kardeşim Kadir GÜRBÜZ'e; tezin her aşamasında desteklerini esirgemeyen canım dostlarım Elif BÜYÜKTABUROĞLU, Kadriye SELVİ ve Banu UĞURLU'ya sonsuz teşekkürler.

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Kevser GÜRBÜZ
	Numarası	168302031007
	Ana Bilim Dalı	Temel Eğitim Anabilim Dalı
	Bilim Dalı	Sınıf Eğitimi Bilim Dalı
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Prof. Dr. Osman AKANDERE
	Tezin Adı	Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenlerinin İletişim Becerilerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi

ÖZET

Bu araştırmada Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenlerinin iletişim becerilerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklemini 2018-2019 eğitim- öğretim yılında Türkiye’de görev yapan 161 Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmada “Kişisel Bilgi Formu” ve “İletişim Becerileri Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılarak oluşturulmuştur.

Veriler SPSS.21.00 paket program aracılığı ile analiz edilmiş olup analizinde aritmetik ortalama, standart sapma, Bağımsız örneklemler için t- testi, Tek Yönlü ANOVA ve Mann Whitney U testi kullanılmıştır.

Elde edilen bulgulara göre;

- Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenlerinin iletişim becerileri ve zihinsel, duygusal, davranışsal alt boyutlarındaki algıları “genellikle” düzeyindedir.
- Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenlerinin iletişim becerileri ölçeğinin tamamından ve zihinsel, duygusal, davranışsal alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında cinsiyet, yaş ve mesleki kıdeme göre anlamlı farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin iletişim beceri ölçeğinin tamamından ve zihinsel alt boyutundan aldıkları puanlar arasında eğitim durumuna göre eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık bulunmamış olup iletişim becerileri ölçeğinin duygusal ve davranışsal alt boyutlarından alınan puanlar arasında eğitim durumuna göre anlamlı farklılık bulunmuştur.

Anahtar Sözcükler: Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi, Sınıf Öğretmeni, İletişim Becerileri

Öğrencinin	Adı Soyadı	Kevser GÜRBÜZ
	Numarası	168302031007
	Ana Bilim Dalı	Temel Eğitim Anabilim Dalı
	Bilim Dalı	Sınıf Eğitimi Bilim Dalı
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Prof. Dr. Osman AKANDERE
	Tezin İngilizce Adı	Investigation Of Communication Skills Of Class Teachers Who Are Temporary Turkish Teachers In Terms Of Some Variables

SUMMARY

In this study, it is aimed to examine the communication skills of Turkish teachers who are temporary Turkish teachers in terms of some variables. Examples of the research in 2018-2019 academic who served in Turkey 161 temporary teachers who constitute the Turkish instructive."Personal information form" and "Communication skills scale" were used in the study.

The research was conducted by using a relational screening model data SPSS. 21.00 were analyzed by means of the program. Arithmetic mean, standard deviation, T-test for independent samples, one-way ANOVA and Mann Whitney U test were used in the analysis.

According to the findings;

- The perceptions of the classroom teachers, who are temporarily Turkish instructors, to all communication skills and their perceptions of their mental, emotional and behavioral sub-dimensions are at the "general" level.
- There was no significant difference between the scores of the communication skills scale and the mental, emotional and behavioral sub-dimensions of the classroom teachers who were temporarily Turkish instructors. There was no significant difference between the scores obtained from the teachers' communication skills scale and the mental sub-dimension according to the education level, and there was a significant difference between the scores obtained from the emotional and behavioral sub-dimensions of the communication skills scale.

Key Words: Temporary Turkish Teachers Class Teacher, Communication Skills,

KISALTMALAR

Akt: Aktaran

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

TDK: Türk Dil Kurumu

TÖMER: Türkçe ve Yabancı Dil Araştırma ve Uygulama Merkezi

SPSS: Statistical Package for the Social Science

N: Veri sayısı

p: Anlamlılık düzeyi

df: Serbestlik derecesi

\bar{x} : Aritmetik ortalama

t: t testi sonucu elde edilen değer

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	iii
ÖZET	iv
SUMMARY	vi
KISALTMALAR	viii
İÇİNDEKİLER	ix
TABLOLAR LİSTESİ	xi
BÖLÜM 1	1
GİRİŞ	1
1.1.Problem Durumu	1
1.2.Problem Cümlesi.....	3
1.3. Alt Problemler	3
1.4. Araştırmanın Amacı	3
1.5. Araştırmanın Önemi.....	4
1.6. Araştırmanın Sayıltıları	4
1.7. Araştırmanın Sınırlıkları	4
1.8. Araştırmanın Tanımları	5
BÖLÜM 2	6
KAVRAMSAL ÇERÇEVE	6
2.1.SURİYE'DEN TÜRKİYE'YE YÖNELİK GÖÇ HAREKETİ VE TÜRKİYE'NİN POLİTİKASI.....	6
2.2.SURİYELİLERE TÜRKÇE ÖĞRETİMİ	10
2.3.İLETİŞİM VE EĞİTİMDE İLETİŞİMİN ÖNEMİ.....	16
2.3.1.İletişimin Tanımı	16
2.3.2. İletişimin Amacı ve Önemi	18
2.3.3. İletişim Süreci ve Öğeleri.....	20
2.3.4.İletişim Becerileri.....	23
2.3.5.Eğitimde İletişim.....	24
BÖLÜM 3	30
İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	30
BÖLÜM 4	33

YÖNTEM.....	33
4.1. Araştırmanın Modeli	33
4.2. Evren ve Örneklem	33
4.3. Veri Toplama Araçları	33
4.3.1. Kişisel Bilgi Formu	34
4.3.2. İletişim Becerileri Ölçeği	34
4.4. Verilerin Toplanması	35
4.5. Verilerin Analizi	35
BÖLÜM 5.....	36
BULGULAR.....	36
5.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	36
5.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	39
5.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	41
5.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	44
5.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	48
5.6. İletişim Becerileri Ölçeğinin Alt Boyutlarının İncelenmesi	51
BÖLÜM 6.....	56
TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	56
6.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Tartışma	56
6.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Tartışma	57
6.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Tartışma	58
6.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Tartışma	59
6.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Tartışma	60
6.6. Sonuçlar	61
6.7. Öneriler	64
KAYNAKÇA	65
EKLER.....	70
ÖZGEÇMİŞ.....	75

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Verilerin Normal Dağılıma Uygunluğu İçin Kolmogrov-Simirnov Testi	35
Tablo 2. İletişim Becerilerine İlişkin Algılar	36
Tablo 3. Cinsiyet Değişkenine Ait Betimsel İstatistikler	40
Tablo 4. Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bağımsız Örneklem t-testi Sonuçları	41
Tablo 5. Yaş Değişkenine Ait Betimsel İstatistikler	42
Tablo 6. Yaş Değişkenine İlişkin One-Way ANOVA Sonuçları	44
Tablo 7. Eğitim Durumuna Dayalı Betimsel Analizler	45
Tablo 8. Eğitim Durumu Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları	47
Tablo 9. Mesleki Kıdem Değişkenine Ait Betimsel İstatistikler	48
Tablo 10. Mesleki Kıdem Değişkenine Göre One-Way ANOVA Testi Sonuçları	50
Tablo 11. İletişim Becerileri Ölçeğinin Zihinsel Alt Boyutu Sorularının İncelenmesi	51
Tablo 12. İletişim Becerileri Ölçeğinin Duyusal Alt Boyutu Sorularının İncelenmesi	53
Tablo 13. İletişim Becerileri Ölçeğinin Davranışsal Alt Boyutu Sorularının İncelenmesi ...	54

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumu, problem cümlesi, alt problemler, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, sayılılar, araştırmanın sınırlılıkları ve tanımlara yer verilmiştir.

1.1.Problem Durumu

Dil, insanlar arasında yazılı ve sözlü iletişim görevini yerine getiren bir araçtır (Durmuş, 2013). İletişimin temelini dil oluşturur. İnsanları diğer canlılardan ayıran dil ile iletişim kurmalarıdır. Bu durum ana dili ile gerçekleştirilen iletişimde geçerli olduğu kadar yabancı dil ile gerçekleştirilen iletişim için de geçerlidir (Hamaratlı, 2015).

Dil öğretimi çok eski zamanlara dayanmaktadır. İnsanlar kültürel, siyasi, dini ve ekonomik sebeplerle başka dilleri öğrenme gayretinde bulunmuşlardır (Açık, 2010). Yabancı dil öğrenmek küreselleşen dünyamızda bir ihtiyaç değil zorunluk haline gelmektedir. Yabancı dil öğrenme gereksinimi yalnızca günümüzde değil insanlık tarihi boyunca ön plana çıkmış bir zorunluluktur (Aykaç, 2015). Teknolojinin geliştiği, milletlerin birbirleri ile sürekli etkileşim halinde olma zorunluluğunun olduğu bir ortamda, ortak bir dil ihtiyacı kaçınılmaz olmuştur (Ungan, 2006).

Bir toplumun bireyleri ile etkileşimde bulunmak isteyen farklı toplumların mensupları o toplumun dilini öğrenmek zorundadır (Aykaç, 2015). Yeni bir dil öğrenen kişi sadece o dili değil, o dilin kültürü ve coğrafyası ile kısaca yeni bir dünya ile tanışmış olur (Güler, 2012). Yabancı dil öğretimi kültür öğretimine de olanak sağlar. Kişi ait olduğu toplumun ve o topluma ait kültürün sözcükleriyle kendini ifade eder. Dil öğretilirken o toplumun yapısı ve değerleri göz önünde bulundurulmalıdır (Kalfa, 2015).

Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi 11.yüzyıla dayanmaktadır. Kâşgarlı Mahmud Türkçenin Arapça ve diğer dillerden geri kalmadığını göstermek için ve aynı zamanda Türkçenin daha kolay öğrenilmesi için *Dîvân-ü Lugâti't-Türk* adlı eseri yazmıştır (Ungan, 2006). *Dîvân-ü Lugâti't-Türk*, Türk lehçelerinin yabancılara öğretimi konusunda ilk eser olmasının yanı sıra; ilk sözlük, ilk antoloji, ilk dil bilgisi kitabı, ilk folklor kitabı ve ilk Türk ansiklopedisi olarak kabul edilmektedir (Durmuş, 2013).

15 Mart 2011'de Suriye'de barış ve huzur ortamının bozulmasıyla başlayan olaylar, Türkiye'yi de etkilemiş; milyonlarca Suriyeli güvende olabilmek için savaş ortamından uzaklaşıp Türkiye'ye göç etmiştir. Suriyeliler Türkiye'ye geldiklerinde farklı kültürlerle karşı karşıya kalmışlardır. Türkiye'ye göç etmek zorunda kalan Suriyeliler hayatlarını devam ettirebilmek için Türkçe öğrenmeye başlamışlardır. Bu öğretim gerek insanın sosyal yaşantısı sayesinde gerekse okul ve kurslar aracılığıyla devam etmektedir (Büyükkız & Çangal, 2016). Türkiye, zorunlu eğitim çağındaki Suriyeli öğrencilerin Türk eğitim sistemine entegrasyonunu sağlamak için çalışmalar yürütmektedir.

Türkçe, dünyada ilgi duyulan bir dil haline geldi. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi etkili bir şekilde gerçekleştirilirse Türkçenin dünya çapında daha çok yaygınlaşması sağlanacaktır. Türkçenin Suriyeli vatandaşlara öğretilmesinde görev alacak öğretmenlerin hem alanında yeterli bilgi birikimine sahip olması hem de bu birikimleri aktarabilecek iletişim becerisine sahip olması beklenmektedir. Öğretmenlik mesleğini en iyi şekilde icra edebilmek için, öğretmenin bilgi ve bilgiyi aktarabilme becerisine sahip olması gerekir. İletişim becerisi yüksek olan öğretmenler öğrenme ortamlarında bilgi ve becerilerini etkili olarak aktarabilmektedir. Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi olan Sınıf Öğretmenlerinin Suriyeli öğrencilerle sınıf ortamında sağlıklı bir etkileşim kurabilmesi için iletişim becerilerine sahip olması ve iletişim becerilerini etkin bir şekilde kullanması gerekir. Bu nedenle çalışmada Suriyeli öğrenciler ile çalışan Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenlerinde bulunması gereken önemli özelliklerden olan iletişim becerileri incelendi.

1.2.Problem Cümlesi

Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenlerinin İletişim Becerilerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi araştırmanın problem cümlesi olarak belirlendi.

1.3. Alt Problemler

1.3.1. Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenlerinin iletişim becerilerine ilişkin algıları hangi düzeydedir?

1.3.2. Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenlerinin iletişim becerilerine ilişkin cinsiyete dayalı anlamlı farklılık var mıdır?

1.3.3. Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenlerinin iletişim becerilerine ilişkin yaşa dayalı anlamlı farklılık var mıdır?

1.3.4. Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenlerinin iletişim becerilerine ilişkin eğitim durumuna dayalı anlamlı farklılık var mıdır?

1.3.5. Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenlerinin iletişim becerilerine ilişkin mesleki kıdeme dayalı anlamlı farklılık var mıdır?

1.3.6. Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenlerinin iletişim becerilerinin zihinsel, duygusal ve davranışsal alt boyutlarına ilişkin düşünceleri ne düzeydedir?

1.4. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı; Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenlerinin İletişim Becerilerinin hangi düzeyde olduğunun belirlenmesidir. Bu genel amaç doğrultusunda; Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenlerinin görüşlerinin cinsiyet, yaş, eğitim durumu ve mesleki kıdem değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemektir.

1.5. Araştırmanın Önemi

İnsan etkinliklerinin ve ilişkilerin bütünü iletişimle ilgilidir (Zıllıoğlu, 2014). İletişimin temelini de dil oluşturur. Her dil, farklı kültüre açılan bir kapıdır. Yeni bir dil öğrenmek, bireye farklı kültürleri tanıma fırsatı sağlar ve bireyin dünyaya bakış açısını geliştirir.

Bireyin iletişim yeteneğini büyük oranda dili kullanma becerisi belirler (Yüce, 2005). Tüm meslek dallarında belli seviyede iletişim becerileri gerekmektedir. İnsan ilişkilerine dayanan mesleklerde iletişim becerileri daha fazla önem arz etmektedir. Öğretmenlik bu mesleklerden biridir (Cevap, 2017). İletişim becerisi yüksek olan öğretmenler, öğrencileri ile daha sağlıklı iletişim kurabilmektedir. Kendini ifade edebilme becerisi yüksek olan öğretmenler eğitimin etkililiğini arttıracaktır (Yıldız, Kılıç, & Yavuz, 2018). Eğitim sisteminde iyi bir eğitimci olabilmek için iletişim sürecini çok iyi bilmek gerekir. Öğretme öğrenme sürecinde de bir eğiticinin bir konuyu etkili bir şekilde öğretebilmesi için öğrencileriyle sağlıklı bir iletişim kurması gerekir.

1.6. Araştırmanın Sayıtları

Araştırmanın temelinde şu sayıtlar bulunmaktadır:

1. Araştırmaya katılan öğretmenler veri toplama araçlarına samimiyetle hiçbir etki altında kalmadan dürüstçe yanıt vermişlerdir.
2. Veri toplama araçları, araştırma amacıyla elde edilecek bilgiler için yeterlidir.

1.7. Araştırmanın Sınırlıkları

1. Bu araştırma 2018-2019 eğitim öğretim yılında Türkiye’de geçici süreli Türkçe öğreticisi olarak çalışan sınıf öğretmenleri ile sınırlıdır.

2. Araştırmada elde edilen bulgular İletişim Becerileri Ölçeğinin kapsamı ile sınırlıdır.

3. Öğretmenlere ait demografik bilgiler, araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgiler Formu ile sınırlıdır.

4. Araştırmada elde edilen verilerin analizi, kullanılan istatistik yöntemlerle sınırlıdır.

1.8. Araştırmanın Tanımları

Dil: İnsanlar arasında yazılı ve sözlü iletişim görevini yerine getiren bir araçtır (Durmuş, 2013).

Göç: Türk Dil Kurumu (TDK) Türkçe Sözlüğü' nde göç kavramı “Bireylerin veya toplulukların, ekonomik, toplumsal ve siyasi sebeplerle bir ülkeden başka bir ülkeye, bir yerleşim yerinden başka bir yerleşim yerine gitme işi, taşınma, hicret, muhaceret” olarak tanımlanmaktadır (www.sozluk.gov.tr, 2019).

İletişim: İletişim, duygu, düşünce ve bilgilerin paylaşılmasının yanı sıra kişi yahut grupların tutum ve davranışlarını etkisi altına almaya yönelik bir eylemdir (Gürüz & Eğinli, 2017).

Entegrasyon: Bütünleşme, uyum (www.sozluk.org.tr, 2019).

BÖLÜM 2

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1.SURİYE'DEN TÜRKİYE'YE YÖNELİK GÖÇ HAREKETİ VE TÜRKİYE'NİN POLİTİKASI

Göç hareketleri, toplumsal yapının oluşmasında önem arz etmektedir. İnsanlık tarihi kadar geçmişi olan göç kavramı toplumun kültürel, sosyal, siyasi ve ekonomik tüm hareketlerini etkileyen bir kavramdır.

Tüm dünyayı etkisi altına alan göç kavramı, insanların belirli bir yerden, başka bir yere sosyal, kültürel, ekonomik ve siyasi nedenlerden dolayı yer değiştirmesi olarak tanımlanmaktadır (Sezgin & Yolcu, 2016). Tarihsel sürecin ilk zamanlarında göç açlık, kıtlık, coğrafi konum ve iklim şartlarından dolayı gerçekleşirken günümüzde ise siyasi, kültürel, sosyal, eğitim ve ekonomik gibi sebeplere yerini bırakmıştır (Akıncı, Nergiz, & Gedik, 2015).

Türk Dil Kurumu (TDK) Türkçe Sözlüğü'nde göç kavramı “Bireylerin veya toplulukların, ekonomik, toplumsal ve siyasi sebeplerle bir ülkeden başka bir ülkeye, bir yerleşim yerinden başka bir yerleşim yerine gitme işi, taşınma, hicret, muhaceret” olarak tanımlanmaktadır.

Göç , bir yer değiştirme hareketidir . Göç neden ve sonuçlarıyla bireylerin ve toplumların üzerinde geniş çapta iz bırakmaktadır. Göç, hem göç eden toplumu hem de göç edilen alanda yaşayan toplumu etkiler. Bu nedenle göç kavramı göçmenlerin göç ettikleri topluma uyumu ve göç alan yerdeki toplumun kabullenme süreci açısından toplumsal, kültürel, siyasal ve ekonomik sorunları içinde barındırır (Sezgin & Yolcu, 2016). Göç, toplumun yapısını ve ülkelerin politikalarını etkileyen sosyal bir olgudur. “Göç” kavramının tarih boyunca önemli bir yeri olmuş ve dünyanın bugünkü nüfus dağılımını, kültürel yapısını ve sosyoekonomik durumunu şekillendirmiştir (Tunç, 2015).

Göç bazen isteğe bağlı gerçekleşirken bazen de bir zorunluluk sonucu gerçekleşmektedir. Özellikle kitlesel göçler son zamanlarda artan iç savaşlar ile

birlikte dünyanın gündemine oturmuştur. Kitlesele göçlerin temel sebebi savaşlardır ve yapılan bu savaşlar kitlesele göçleri zorunlu hale getirmektedir (Erdem, 2017).

2011 yılında Suriye’de yaşanan iç karışıklıklar nedeniyle yüzbinlerce insan hayatını kaybetmiş ve milyonlarca Suriyeli ülkesini, yaşadığı yeri terk etmek zorunda kalmıştır. İç karışıklıkların yaşandığı günden, bugüne kadar artan sayılarda Suriye yurttaşı Türkiye’ye gelmeye devam etmektedir. Suriye’den Türkiye’ye giriş yapan ilk kafiile 29 Nisan 2011 tarihinde gelmiş ve bugüne kadar tahminen 2 milyondan fazla Suriye vatandaşı ülkemize sığınmıştır (Koyuncu, 2014).

Göç kavramı, içinde bulunduğumuz coğrafyada sık karşılaştığımız bir olgudur. Göç olayları sonucunda farklı kültürler karşılaşmakta ve farklı kültürlere sahip insanların bir arada yaşama zorunluluğu sorunu ortaya çıkmaktadır. 15 Mart 2011’de Suriye’de barış ve huzur ortamının bozulmasıyla baş gösteren olaylar, Türkiye’yi de etkilemiş, milyonlarca Suriyeli güvende olabilmek için savaş ortamından uzaklaşıp Türkiye’ye göç etmiştir (Büyükikiz & Çangal, 2016).

Arap ülkelerinde yüzyıllar boyu süren diktatöryel rejimlerin halk üstünde kurduğu dejenerasyon, baskı, ekonomik sıkıntılar ve yaşam şartlarının kötü olması gibi sebepler nedeniyle halk bu duruma isyan etmiştir. 17 Aralık 2010 yılında Tunus’ta bilgisayar mühendisi olan 26 yaşındaki Muhammed Bouazizi, Sidi şehrinin Bouzid kasabasında meyve ve sebze satarken zabıtalara yakalanarak mallarına el konulması ve tokat atılması üzerine Muhammed protesto için valiliğin önünde kendini yakmış ve hayatını kaybetmiştir. Bu isyan büyüyerek devam etmiş ve 23 yıldır iktidar olan Zeynel Abidin Ben Ali Hükümeti devrilmiştir. Yaşanılan bu olay Mısır, Libya, Bahreyn, Fas ve Suriye’yi etkilemiş olup Arap coğrafyasında oluşan halk hareketlerine “Arap Baharı” adı verilmiştir. Arap Baharı aynı zamanda “Yasemin Devrimi” olarak da isimlendirilmiştir. Arap Baharı süreci Mısır’da Hüsnü Mübarek iktidarının devrilmesiyle, Libya’da Kaddafi’nin ölümüyle, Ürdün, Cezayir ve Yemen’de binlerce insanın isyanıyla sonuçlanmıştır. (Koyuncu, 2014)

Arap Baharı sürecinde Suriye’de Dera şehrinde iki kişinin telefonla konuşurken; “Hüsnü Mübarek düşmüş, darısı bizim başımıza..” şeklinde

konuşmalarından sonra iki kişi tutuklanıp türlü işkencelere maruz kalmışlardır. Bu olayların üzerine Dera şehrinde ayaklanmalar çıkıp insanlar öldükçe, Suriye'deki isyan Esad'ın gitmesini destekleyen bir ayaklanmaya dönüşmüştür. Bu durum Suriye'de iç savaş niteliğine dönüşmüştür. Suriye'de devam eden iç karışıklıklar nedeniyle şehirler bombalanmış, yüzbinlerce insan hayatını kaybetmiş ve milyonlarca Suriye vatandaşı ülkelerini terk etmiş; Mısır, Ürdün, Lübnan ve Türkiye gibi ülkelere sığınmıştır (Koyuncu, 2014).

Ülkelerde yaşanan iç karışıklıklar ve politik istikrarsızlıklar zorunlu göç hareketi olan kitlesel mülteci akımlarını beraberinde getirmiştir. Göç hareketleri hem göç alan hem de göç eden ülkeleri etkilemekte kültürel değişimlere sebebiyet vermektedir (Tunç, 2015). Uluslararası göç akını tüm dünyayı etkisi altına alan, demografik yönden milyonlarca insanı içinde barındıran bir süreçtir (Demirkan & Başkan, 2016)

Suriye'de 2011 yılının Mart ayında baş göstermiş olan olayların kısa bir zamanda büyük bir isyana dönüşüp çok sayıda kişinin ölmesi sebebiyle Suriyeliler yaşadıkları şehirleri terk ederek yakın olan ülkelere sığınmaya başlamıştır. Bu göç dalgasından Türkiye'de çok etkilenmiştir. Türkiye benimsemiş olduğu açık kapı politikasıyla her Suriyeli vatandaşı ülkeye kabul edip acil olan sağlık, yiyecek ve barınma gibi zaruri ihtiyaçları karşılamıştır (Koyuncu, 2014).

Suriye gibi iç karışıklıkların ve çatışmaların olduğu yerlerden kitlesel olarak gelen vatandaşlarla ilgili yeni kanun "Geçici Koruma" kavramını kullanmaktadır. Ülkesinden ayrılmaya zorlanmış, ayrıldığı ülkeye geri dönemeyen, acil ve geçici koruma bulmak amacıyla kitlesel olarak sınırlarımıza gelen veya sınırlarımızı geçen yabancılara geçici koruma sağlanabilir (TBMM Mevzuat Bilgi Sistemi, 2014)

Türkiye, başta jeopolitik konumundan kaynaklı olmak üzere yoğun göç hareketlerine uğrayan ülkelerden biri olmuştur. Mart 2011'de Suriye'de gerçekleşen karışıklıklar sebebiyle Türkiye büyük bir göç hareketinin etkisi altında kalmıştır. Gelen göçmenlerin ülkemize uyumunu sağlamak için Türk dilinin öğretimi önemli sayılabilecek bir entegrasyon görevi sayılacaktır. Gelen göçmenlerin yaşamış

oldukları dil problemi hem Türk toplumu hem de sığınmacılar açısından olumsuz sonuçlar ortaya çıkarmıştır. (Demirkan & Başkan, 2016).

Göç; farklı kültürlerin karşılaşmasına sebep olmakla birlikte bu durum zaman zaman kaoslara ve sorunlara yol açmaktadır. Kültürel farklılıklardan kaynaklı uyum sorunları ve iletişim problemleri göç alan toplumların öncelikli konularından birini oluşturmaktadır. Göç olgusunun ortaya çıkarmış olduğu en önemli problemlerin başında, kültürlerin farklılığından kaynaklı iletişim sorunları, farklı kültürdeki kişilerin bir arada yaşamak zorunda olması ve bu farklılıklarla baş etme durumları gelmektedir. Göç eden toplum, farklı bir kültüre uyum sağlamada zorluk çekerken aynı zamanda dil sorunu yaşamaktadır. Kişilerin çevresinden zorunlu kopuşun yaşanmış olduğu ve genellikle geri dönüşlerin mümkün olmadığı göçler, kişinin fiziksel ve ruhsal çevresinden ayrılmasına neden olmaktadır (Tunç, 2015).

Toplu göç, geleceği belirsizliklerle dolu ve zorlu bir yaşamı ifade etmektedir. Ülkelerinden ayrılmak durumunda kalan mülteciler, travmalar geçirmekte ve geldikleri ülkeye uyum sağlamada zorluklar yaşamaktadır.

Suriye’de yaşanan iç karışıklığın en çok etkilediği konuların başında çocukların ve gençlerin eğitim süreçleri gelmektedir. Mart 2011 tarihinden bu yana Suriye’de okullar kapanmaya başlamış, çocuklar ve gençler Türkiye’ye gelmeden önce de eğitimsiz ve okulsuz kalmışlardır. Bu sebeple Türkiye’ye gelmiş olan Suriyeli sığınmacıların her türlü gereksinimleriyle beraber eğitim ihtiyaçları da sağlanmaktadır (Seydi, 2014). Türkiye, zorunlu eğitim çağındaki Suriyeli öğrencileri Türk eğitim sistemine entegre edecek çalışmalar yürütmektedir. Türkiye Cumhuriyeti Devleti gerek uluslararası sözleşmelere gerekse Anayasa’nın ilgili maddeleri gereğince sağlanması gereken eğitim hakkını Suriyeli öğrencilere vermektedir. Bu kapsamda Türkiye Cumhuriyeti Devleti Türkçe eğitimi konusunda “Suriyeli Çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonu Projesi’ni” destekleyerek önemli bir adım atmıştır.

2.2.SURİYELİLERE TÜRKÇE ÖĞRETİMİ

Dil, insanlar arasında yazılı ve sözlü iletişim görevini yerine getiren bir araçtır (Durmuş, 2013). İletişimin temelini dil oluşturur. İnsanların diğer canlılardan farkı dil ile iletişim kuruyor olmalarıdır. Bu durum hem ana dili açısından gerçekleştirilen iletişim hem de yabancı dil ile gerçekleştirilen iletişim açısından geçerlidir (Hamaratlı, 2015).

Dil, bireyin hayatını düzenleyen, anlamayı, düşünmeyi ve anlamlandırmayı sağlayan bir beceridir. Bu anlamda dil hem toplumsal hem de bireysel yaşantının yaratıcısıdır (Göçer & Moğul, 2011). Sağlıklı bireylerin, milletlerin, kültürlerin ve toplumların oluşmasında, korunmasında ve geleceğe aktarılmasında dilin önemi azımsanmayacak derecededir. Dil, insanların ve milletlerin birbirlerini tanımalarını ve birbirlerinin yaşam şekillerini öğrenmelerini sağlayan en doğal ve kolay iletişim aracıdır. Bireyler ve toplumlar dille güçlenir ve kültürlerini geleceğe onunla taşırlar.

Ana dili, kişinin doğup büyüdüğü, aile ya da çevresinde ilk öğrendiği ve edindiği dildir (Durmuş, 2013). Yabancı dil ise kişinin eğitim alarak istedik bir şekilde öğrendiği dildir. Bireylerin ve toplumların ilişkilerinin düzenlenmesinde, ana dilden farklı başka uluslararası ortak bir dilin kullanılması gerekmektedir. Yabancı dili kullanma gereksinimi birçok alanda kendini göstermektedir. Eğitim, siyaset, ticaret, ekonomi, turizm ve sanat gibi alanlarda yabancı dil gereksinimi hissedilmektedir (Isakovic & Arslan, 2015). İnsanlar hangi işle meşgul olurlarsa olsunlar en az bir yabancı dil öğrenme ihtiyacı hissetmektedirler. Yabancı dil öğrenmek herkesin sahip olması gereken bir özellik olup günümüzde imtiyaz olmaktan çıkmıştır.

Günümüzde uluslararası ilişkilerin hızla yayılmasıyla kişiler arasında görülen iletişim sorunu, bazı dillerin yabancılar tarafından öğrenilmesinde etkili olmuştur. Türkiye'nin sağlık, kültür, eğitim, ekonomi gibi alanlarda ilerlemesiyle birlikte bu durum Türkçeyi yabancı milletler tarafından öğrenilen bir dil haline getirmiştir. Yabancı dil öğrenmek toplumların birbirlerini anlamasında önem arz etmektedir. Birbirleriyle etkileşim içinde bulunan toplumlar, birbirlerinin dillerini öğrenerek

daha gelişmiş bir toplum olma yolunda önemli bir adım atmış olurlar (Biçer & Alan, 2017).

Bir toplumun milli duygularının oluşması ve gelişmesi için o dilin zengin içerikte ve milli olması önemlidir. Uygarlığın özü olan dil aynı zamanda milli kimliğin de belirleyicisidir (Ateş, Kanger, & Şimşek, 2018). Bir milletin dünya görüşü, o dildeki sözcüklerle sınırlıdır. Milletler dilini kendi gereksinimlerine, medeniyet ve kültür seviyelerine göre yaratır. Her toplumun kendine göre bir medeniyeti bulunur. Ziya Gökalp buna milli kültür, hars adını vermiştir. Ziya Gökalp'e göre dil kültürün temel ögesidir. Bir milletin duygu ve düşünce hazinesi, kuşaktan kuşağa dil ile aktarılır. Bir milletin dil ile ifade ettiği yazılı veya sözlü her şey kültürü oluşturur (Kaplan, 2016).

Kültür, dil ile birlikte gelişir. Kültür nesilden nesile aktarılan bir birikim olduğuna göre birey de kültürünü dil aracılığı ile öğrenerek dil ve kültür arasındaki karşılıklı bir etkileşimi kavrar (Zıllıoğlu, 2014).

Farklı toplumlarla iletişim sağlamak üzere öğrenilmesi gereken dile yabancı dil denmektedir. Ayrı dilleri taşıyanların birbiriyle anlaşabilmesi için ya ortak bir dil bilmeleri ya da birbirinin dilini bilmeleri gerekir. Yabancı dille birlikte o toplumun kültürü, tarihsel gelişimi ve değer yargıları öğrenilmekte ve öğretilmektedir.

Dil öğretimi çok eski zamalarda görülmeye başlanmıştır. İnsanlar kültürel, siyasi, dini ve ekonomik sebeplerle başka dilleri öğrenme gayretinde bulunmuşlardır (Açık, 2008). Yabancı dil öğrenmek küreselleşen dünyamızda bir zorunluluk haline gelmiştir. Yabancı dil öğrenme gereksinimi yalnızca günümüzde değil insanlık tarihi boyunca ön plana çıkmış bir zorunluluktur (Aykaç, 2015). Teknolojinin geliştiği, milletlerin birbirleri ile sürekli etkileşim halinde olma zorunluluğunun olduğu bir ortamda ortak bir dil ihtiyacı kaçınılmaz olmuştur (Ungan, 2006).

Bir toplumun bireyleri ile iletişimde bulunmak isteyen farklı toplumların mensupları o toplumun dilini öğrenmek zorundadır (Aykaç, 2015). Yeni bir dil öğrenen kişi sadece o dili değil, o dilin kültürü ve coğrafyası ile kısaca yeni bir

dünya ile tanışmış olur (Güler, 2012). Yabancı dil öğretimi aynı zamanda bir kültür aktarımıdır. Bireyler mensup oldukları toplumun ve o topluma ait kültürün kelimeleriyle kendini ifade eder. Dil öğretilirken o toplumun yapısı ve değerleri göz önünde bulundurulmalıdır (Kalfa, 2015).

Türkiye, 2011 yılından itibaren Suriyelilerin yoğun göç akınına uğramıştır. Günümüzde sayıları 3.5 milyona ulaşmış olup Türkiye Suriyeli sığınmacılara yönelik açık kapı politikası izlemiştir. İlk zamanlar Suriyelilerin geçici olarak geldikleri düşünülmüş ve ortaya çıkan problemler için kalıcı çözümlere gerek duyulmamıştır. Bu durum beklenildiği gibi olmamış ülkelerindeki savaş bitse bile Suriyelilerin büyük bir kısmının Türkiye’de kalmaya devam edeceği görülmüştür. Türkiye bu soruna kalıcı çözümler geliştirmeye başlamıştır. Türkiye’nin Suriyelilere bakış açısı Suriyelilerin milli kimliklerini yok etmek yerine kültürel taleplere duyarlı bir politika izlemektedir. Bu durum eğitim anlayışında da geçerli olmuştur. Türkiye Suriyelilere yönelik eğitim politikasını, kültürel değerlere daha duyarlı olan kapsayıcı eğitim ile yürütmeye başlamıştır (Özcan, 2018).

Suriye’de yaşanan olaylar sonucunda çok sayıda insan yaşadıkları yeri terk etmek durumunda kalmış ve yakın bölgelere göç etmiştir. Türkiye’nin coğrafi yakınlığı, Avrupa’ya geçişte transit bir ülke olması ve Türkiye’nin gelişmiş bir ülke olmasından kaynaklı Suriyeliler Türkiye’ye yönelmiştir. Türkiye’ye göç eden Suriyelilerin hayata uyumunu sağlayabilmek için birçok çalışma yürütülmektedir. Türkçe öğrenmek isteyenlere yönelik Türkçe kurslarının açılması, zorunlu eğitim çağındaki çocukların eğitim ve öğretiminin sağlanması, yetişkinlere yönelik el sanatları kurslarının açılması bu çalışmalardan bazılarıdır. Türkiye’ye gelen Suriyelilerin yaşadığı topluma ayak uydurabilmesi ve birlikte yaşayabilmeleri için Türkçeyi ve Türk kültürünü öğrenmeleri ve öğrendiklerini günlük yaşamlarında kullanabilmelidirler. Çünkü dil, toplumun kültürel öğelerinin birer yansımasıdır (Biçer & Alan, 2017).

Yabancı dil öğrenim sürecinde dil ile kültür birbirini tamamlar. Kişi, yabancı dil olarak Türkçeyi öğrenme sürecinde; konuşma, yazma, dinleme, okuma gibi

becerileri o toplumun kültürünü keşfederek öğrenebilir. Yabancı dil olarak Türkçeyi öğrenen Suriyeliler o dilin ana dili olarak konuşulduğu toplumun içerisinde yaşayarak hedef kültürü de öğrenirler. Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi; Türkçenin tanınmasını, farklı milletlerle ve kültürlerle etkileşime girmesini sağlar.

Suriyelilerin eğitim almaları, onların günlük hayatlarını düzene sokacak, yaşamış oldukları savaş travmasından koruyacak ve onların ruh sağlığını iyileştirecek önemli bir faktördür. Eğitim bireyin belli bir kültürel seviyeye çıkmasında, sosyal yaşamını geliştirmesinde ve kendi işini kendi yapan öz güvenli kişilerin yetişmesine olanak verir. Bu olumlu davranışlar kişinin yaşamış olduğu toplumun huzuru ve refahı açısından önem arz etmektedir. Çocukların okul ortamında eğitim almaları aynı zamanda ana dilleri olan Arapçanın yanında Türkçeyi de öğrenmeleri onların, yaşadığı topluma uyumlu ve mutlu bireyler olmalarına katkı sağlayacaktır. Bu şekilde öğrenciler buldukları toplumun bireyleri ile tanışıp ülkeye uyum sağlayacaklardır. Okullarda çocuklara eğitim verilmesi erken yaşta evlilik ve çocuk işçiliği gibi tehlikeli durumların oluşmasını engelleyecektir (Duman, 2016).

Köklü bir geçmişi olan ve tarihi milattan önce dört bin yılına kadar uzanan Türkçe, Ural-Altay dil grubunda yer alır. Sondan eklemeli bir dil olup günümüzde dünyada en çok konuşulan yedi dil (diğ erleri Rusça, Çince, İspanyolca, İngilizce, Fransızca, Hintçe) arasında bulunmaktadır (İşcan, 2011).

2001 Avrupa Diller Yılı olması sebebiyle Ankara’da Milli Eğitim Bakanlığınca düzenlenen “Avrupa’da Yabancı Dil Olarak Türkçe Eğitimi” konulu sempozyumda Avrupalı nesillerin Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenmesi Avrupa’nın kültür dokusuna farklı bir boyut kazandırdığı ve Türkçe konuşan Avrupalı gençlerin kuşaktan kuşağa dil, edebiyat ve kültür mirasını aktardıklarından bahsedilmiştir (Bölükbaş, 2004; Akt. Göçer & Moğul, 2011). Özyürek (2009)’e göre Türkçe öğretimi son yıllarda daha fazla değer kazanmış ve ihtiyaç haline gelmiştir. Bunun sebepleri Türkiye’nin jeopolitik konumu itibariyle farklı uygarlıklara, farklı kültürlerle tanıklık etmesi olmuştur. Türkiye’nin bu üstünlükleri diğ er ülkelerce Türkiye’yi kıymetli kılmaktadır. Türkiye’ye gelen yabancı sayısı gerek tüm

dünyadan gerekse komşu ülkelerden olmak üzere gitgide artmaktadır. Türk kültürünü yakından tanımak, ticaret ile uğraşmak ya da eğitim görmek amacıyla Türkiye'ye geçici veya kalıcı olarak gelenlerin en büyük problemi, Türkçeyi bilmemek olmuştur. Bu sebeple özellikle Türkiye'ye kalıcı olarak gelenler Türkçeyi öğrenmek durumunda kalmıştır (Göçer & Moğul, 2011).

Dil öğretimi, sadece o dile ait temel becerileri kazandırmak demek değildir. Avrupa Dil Portfolyosu'na göre dil öğretimi aynı zamanda kültürleşme sürecini de oluşturur. Çünkü dil, kültürün bir parçasını oluştururken aynı zamanda kültür aktarımını da gerçekleştirir (Kalfa, 2013). Bundan dolayı Suriyelilere Türkçe öğretiminde kültürel değerlere yer verilmesi; hem Türkçeyi öğrenen Suriyelilerin öğrenme sürecini kolaylaştırır ve Türkçeyi eğlenceli hale getirir hem de onların Türk toplumu hakkında fikir sahibi olmasına katkıda bulunur. Suriyelilere Türkçe öğretiminde Türk kültürünü anlatan öğeler materyal olarak hazırlanıp Türkçe öğretiminde kültür aktarımı olarak kullanılabilir.

Dil öğretiminde öncelikle dört temel becerinin; dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin öğretilmesi hedeflenir. Yabancı dil öğretiminde konular somuttan soyuta, basitten karmaşığa doğru olmalıdır. Avrupa ülkeleri yabancı dil öğretimini Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Programı (The Common European Framework of Reference for Languages) 'na göre planlamıştır. Bu programla ortak dil kriterleri oluşturulmuştur. Dil öğretimi A1, A2, B1, B2, C1, C2 olmak üzere programda toplamda altı seviye olarak belirlenmiştir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde belirlenmiş olan bu seviyelere göre çeşitli kurumlarca ders araç ve gereçler, materyaller ve kitaplar hazırlanmıştır (Demir & Açık, 2011).

Dil öğretiminde belirlenmiş amaçlar doğrultusunda izlenmesi gereken teknikler, ilke ve yöntemler vardır. Demirel (2014)' e göre dil öğretimi; okuma, yazma, anlama ve dinleme becerilerini geliştirmeyi hedefleyip somuttan soyuta, kolaydan zora ve basitten karmaşığa ilkesi ile öğretilmelidir. Bilgileri günlük yaşamla ilişkilendirip öğrencilerin derse aktif katılımı sağlanmalıdır. Dil öğretiminde

öğretmen derste görsel ve işitsel araçları kullanabilmeli ve aynı zamanda öğrencileri öğrenmeleri konusunda teşvik edip cesaretlendirmelidir (Akt. Göçer, 2015).

Yabancı dil olarak Türkçe öğretilirken dört temel becerinin yanında aynı zamanda o dille beraber toplumun kültürü, tarih anlayışı, gelenek ve görenekleri de öğretilmelidir. Bu durumda dil kültür aktarıcısı olarak da görev yapmalıdır. (Korkmaz, 2018). Türkçeyi eğlenerek, severek ve istedik bir şekilde öğrenen kişi, Türkiye'nin kültür elçisi gibi davranacaktır. Bu sebeple ülkemize gelen yabancılara Türkçeyi öğretirken zorlaştırmadan öğretmeli ve sevmelerini sağlamalıyız. Öğretirken verilecek metinler temel düzeyde anlaşılacak şekilde ve içerisinde Türk kültürünü yansıtan unsurlar bulunmalıdır. Orta seviye metin oluştururken ise daha çok dil bilgisi yapıları üzerinde durulmalıdır. Bunları uygularken de dil öğretiminin yaşantıların kazandırılmasında önemli bir etken olduğu unutulmamalıdır (Barın, 2003).

Yabancı dilin günümüzde o dili kullanan bireylerle iletişimde bulunabilmek için öğrenildiği görülmektedir. Suriyeliler farklı insanlarla etkileşimde bulunmak için Türkçeyi öğrenmektedirler (Biçer & Alan, 2017). Türkçeyi öğrenirken çeşitli problemlerle karşılaşan ve bu sebeplerden kaynaklı uyum sorunu yaşayan Suriyeli mültecilerin dil öğrenme ihtiyaçları tespit edilip ona göre programlar düzenlenmelidir. Düzenlenecek olan bu programlar Suriyelilerin Türkiye'ye uyum sağlamasında önemli bir etkidir. Bu programlar ülkelerin ve milletlerin sürekli değiştiği ve geliştiği düşünülerek değişen ihtiyaçlara cevap verecek şekilde hazırlanmalıdır (Büyükkız & Çangal, 2016).

Ozil'e (1991) göre, yabancı bir dil öğrendiğimizde farklı düşünme biçimleri ve değişik değer sistemleri ile tanışmış oluruz. Yabancı dil farklı toplumların düşünce dünyasını öğrenmek için, en temel ve önemli bir araçtır. Bir toplumun değerlerini anlamının yolu o toplumun dilini öğrenmekten geçer. Her dil farklı kültüre açılmış bir kapı gibidir. Bir dili bilmek için sadece o dilin dil bilgisi kurallarını bilmek yani "dil bilgisel yeti"ye sahip olmak yeterli değildir. Aynı zamanda hangi ortamda hangi sözcükleri kullanacağımı bilmek demek olan "iletişimsel yeti"nin de geliştirilmesi

gerekmektedir. Bunu uygulayabilmek için o dilin ve o dile ait toplumun kültürü hakkında fikir edinebilmek gerekir (İşcan, 2011).

Dil, insanların birbirleriyle etkileşimde bulunmalarını sağlayan en temel araçtır. Dil toplumları bir araya getirip ananeleri kuşaktan kuşağa aktararak milletleri birbirleriyle kaynaştırmayı sağlar. Kişileri milletine, toplumuna, tarihine ve geçmişine sıkı sıkıya bağlayan dil, geçmiş ile gelecek arasında bir köprü vaziyetindedir. Dil ile kültür birbirleriyle bağlantılıdır. Kültür dili oluşturur. Bir toplumun gelenek ve görenekleri, dini ve ahlaki değerleri, müziği, sanatı, edebiyatı, tarihi, coğrafyası ve dünya görüşü yüzyılların süzgecinden geçerek sözcüklerle sembolleşip dil hazinesine aktarılır. Bu sebeple dil bir milletin sosyal yapısının ve kültürünün aynasıdır (Barın, 2004).

“Bana bir dil verin, size bir millet vereyim.” (Konfiçyus) Dilin ne denli önemli olduğunu Konfiçyus bu cümle ile anlatmıştır. Kaşgarlı Mahmut dil konusunda önemli çalışmalar yapmış fakat sonrasında bu alanda ciddi çalışmalar yapılmamıştır. Bazı ülkeler dil konusunda özenli davranıp dil için ayrı bakanlıklar kurmuştur (Fransa, İngiltere vb). Türkiye’de dil ile ilgili çalışmalar Türk Dil Kurumu tarafından yürütülmektedir. Aynı zamanda TÖMER, Yunus Emre Enstitüsü gibi kurumların çalışmaları da Türkçe öğretimi konusunda önemli rol oynamaktadır (Korkmaz, 2018).

2.3.İLETİŞİM VE EĞİTİMDE İLETİŞİMİN ÖNEMİ

2.3.1.İletişimin Tanımı

Türk Dil Kurumu Sözlüğü’nde iletişim, “Duygu, düşünce ya da bilgilerin akla gelebilecek her türlü yolla başkalarına aktarılması, bildirim ve haberleşme olarak tanımlanmaktadır (www.sozluk.org.tr, 2019).

İlk kez M.Ö. 5.ve 4. yüzyıllarda Aristo tarafından “Hatibin, konuşmasıyla dinleticilerini etkileyebilme ve inandırıcı olma sanatı” olarak tanımlanmıştır (Tevrüz, 1997: Akt: Ocak & Erşen, 2015).

Yakın zamana kadar, Fransızcadan dilimize girmiş olan komünikasyon (communication) sözcüğü ile aynı anlama gelen “haberleşme” kavramı kullanılmaktaydı. Fakat günümüzde yaygın olarak kullanılan “iletişim” kavramı haberleşmeyi de içine alan daha geniş kapsamlı olan mesaj alışverişi anlayışını belirtmektedir. İletişim kavramının özünde, sade bir mesaj alışverişinden daha çok toplumsal özellikli bir etkileşim ve paylaşım olduğu söylenebilir (Zıllıoğlu, 2014).

İletişim, duygu, düşünce ve bilgilerin paylaşılmasının yanı sıra kişi yahut grupların tutum ve davranışlarını etkisi altına almaya yönelik bir eylemdir (Gürüz & Eğinli, 2017).

İletişim Ergin (2012) 'e göre; davranış değişikliği meydana getirmek üzere bilgi, duygu, düşünce, tutum ve becerilerin paylaşılma sürecidir (Tan & Tan, 2015).

Dökmen (1997)'e göre iletişim; bilgiyi üretme, aktarma ve anlamlandırma sürecidir (Bulut, 2004). İletişim, insanlar arasındaki duygu ve düşünce aktarımıdır. Kaynağın mesajı bir kanal yoluyla alıcıya iletme sürecidir.

Cüceloğlu (1987) iletişimi, bireylerin duygu ve düşüncelerini dile getiren bir kavram olarak açıklar (Güven & Akyüz, 2001).

Yazılı kaynaklar taranarak yapılan araştırma sonucunda iletişimin tanımları; Mesajı alanın belleğini, mesajı gönderenin beklentine uygun cevap verecek şekilde uyarılmasıdır. Düşüncenin sözel yolla karşılıklı olarak değiş tokuşudur. İletişim toplumsaldır ve insanın çevresi üzerinde etkili olma isteğidir (Zıllıoğlu, 2014).

İnsanoğlu toplumsal bir varlıktır ve yaradılışı sebebiyle yalnız yaşayamaz. İnsanın kendini anlatmaya ve başkalarını anlamaya ihtiyacı vardır. Bunun için iletişime gereksinim duyulur. İletişim yaşamak ve varlığını sürdürebilmek için beslenmek kadar gerekli ve doğal bir ihtiyaçtır (Levent, 2011).

İnsanlar dışındaki canlılar da ileti alışverişi manasında, iletişim kurma becerisine sahiptir. Fakat canlılar dünyasında simge (sembol) oluşturma özelliğine sahip tek tür insandır. Bu niteliği ile insanlar sadece duygularını belirtmezler, aynı

zamanda bilgi birikimlerini ve düşüncelerini de aktarabilirler. Söz gelimi, “güneş”i göstermeden yazarak ya da resmini çizerek güneş ile ilgili bir mesaj aktarılabilir; “savaşa çağrı” için mektup veya ok gönderilebilir. Bundan dolayı insan iletişimi, anlamları için uzlaşmış simge kullanarak duygu, düşünce ve bilgilerin biriktirilip yansıtılması olarak tanımlanabilir (Zıllıoğlu, 2014).

2.3.2. İletişimin Amacı ve Önemi

Günümüzde teknolojik gelişmeler çok hızlı ilerlemektedir. İnsanlarının hayatları ekonomik, sosyal, toplumsal ve sosyal yönden karmaşık hale gelmiştir. İletişim çağı, insanların birbirleriyle etkileşimde olmaları gereken bir çağdır.

İnsan çevresindeki insanlarla dolaylı veya doğrudan etkileşim içindedir. Hiçbir birey kendini dış dünyadan tam manasıyla soyutlayamaz. İnsanlarla etkileşim içinde olmak, sağlıklı bir yaşantının olmazsa olmazıdır.

İletişim, insan yaşamının tüm etkinlikleri ile ilgili olduğu için her zaman ve her yerde vardır. İletişim toplumsaldır. Temel amacı, insanın çevresi üzerinde etkin olma isteğidir (Zıllıoğlu, 2014).

Kişi, doğumundan itibaren iletişime ihtiyaç duyar. Birey dinamik bir varlıktır. Bu nedenle iletişim insanlar için zaruri bir gereksinimdir. Bireyler, çevresi ile etkileşim içinde bulunarak iletişim kurmayı öğrenirler. Bu sebeple kişi, sağlıklı bir iletişim kurmayı ancak sağlıklı bir ortamda öğrenebilir. İletişim sağlıklı kurulamadığında insanlar kendilerini mesleki yönden başarısız hissedebilir ya da kendilerini yalnız ve yetersiz hissedebilir (Özerbaş, Bulut, & Usta, 2007).

Bireyin kendini çevresine daha iyi anlatabilmesi ve karşısındakinin söylediklerini daha iyi yorumlayabilmesi için etkili konuşma ve dinleme becerisini kazanmış olması gerekir (Cevap, 2017).

İletişimin temel amacı, bilgi, beceri, duygu ve düşünceleri aktarmaktır.

İletişimin temel işlevi; bilgiyi üretmek, iletmek ve canlandırmaktır (Tan & Tan, 2015).

Berlo'ya göre iletişim kurmamızın nedeni amaçlı olarak etkileyip değiştirmektir. Birey için iletişimin asıl amacı, kişinin kendi yaşantısında ve çevresinde etkin olabilme gayretini göstermektir. Kişinin bu gayretinin arkasında başkalarından hemen ya da ilerleyen süreçte kendi arzularına göre cevap ve tepkiler alabilme beklentisi vardır. Çocukluğumuzdan bu yana yaptığımız uygulamalar, bize sözel yahut sözel olmayan iletişim kodlarını kullanıp çevre üstünde etkin olunabileceğini öğretmiştir (Zıllıoğlu, 2014).

İletişim insanların hayatlarında yadsınamaz ve vazgeçilmez bir ögedir. Çünkü insanlar doğdukları andan başlayarak çevresinde bulunan insanlarla bilinçli ya da bilinçsiz olarak iletişim halindedir. İnsan sosyal bir varlıktır. Bu sebep kişinin hayatını idare ettirebilmesi için diğer insanlarla iletişim kurmasını ve etkileşim halinde olmasını aslında bir anlamda zorunlu kılmaktadır. İlk çağlarda insanlar çevresindeki diğer insanlarla hareketler, resimler, sesler vb. aracılığıyla iletişim kurmaya çalışmıştır. Oysa günümüzde insanlar, iletişim teknolojilerini kullanarak tek tuş ile dünyanın bir diğer ucundaki kişilerle iletişime geçmektedir. Bu durum iletişimin ne kadar lüzumlu olduğunu ve önemini ortaya koymaktadır.

İnsanların iletişim eyleminde öğrenmek, öğretmek, eğlenmek gibi farklı neden ve amaçları olabilir. Bu amaçların bazıları karşılıklı hemen alınan amaçlar olup bir kısmı ise uzun vadede beklenen amaçlardır. Schramm, iletişim amaçları ile ilgili beklentileri iki başlıkta incelemiştir. Bazı mesajlar üretilirken veya aktarılırken iletişim içinde olanların ödüllendirilmesi ile sonuçlanır. Bir öğretmenin ders anlatırken, bir şairin şiir yazarken ya da müzisyenin beste yaparken hissettikleri haz ve bu işlerin hedef kitle tarafından paylaşılacağı düşüncesi “gecikmeden ödüllendirilme” beklentisini ortaya çıkarır. Öğretmenin mesleki becerisi sebebiyle ileride takdir göreceği, şairin yayınevlerince şiirinin beğenilip satışının artması iletişimde geleceğe dönük bir yatırımın habercisi sayılmaktadır. Bu durum “sonradan ödüllendirilme” beklentisini ortaya çıkarmıştır. Böylelikle, iletişimin amaçları,

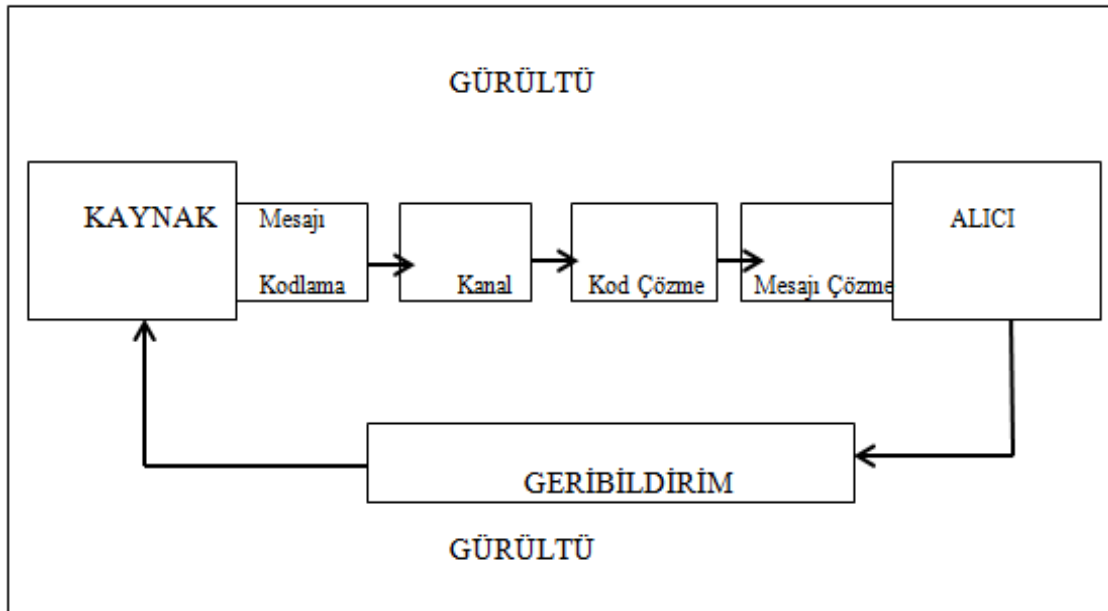
karşılığının anında beklenmesi ile “tüketime” yönelik; geleceğe yönelik ödüllendirilmelerin beklentisi ise “araçsal” olarak sınıflandırılabilir (Zıllıoğlu, 2014).

2.3.3. İletişim Süreci ve Öğeleri

İletişim, insanın toplumsal ve doğal çevresiyle ilişkilerine göre değişerek gelişim gösteren ve bununla birlikte insanı da değiştiren bir süreçtir. Bireye ait şimdiki durumların bir geçmiş ve gelecek uzantıları vardır. Herhangi bir iletişim anında hem geçmiş yaşantılarımız, deneyimlerimiz hem de gelecekte beklediğimiz ve isteklerimiz ön plana çıkar. Biz de bunlara göre bir davranış geliştiririz. Kısaca iletişim kişinin bilgi sahibi olmasını ve bu duruma göre davranış ve tutum geliştirmesine yardımcı olan bir süreçtir (Zıllıoğlu, 2014).

İletişim, mesajı gönderen ile alıcı arasında gerçekleşir. İletişim süreci beş temel kavram üzerinde şekillenir. Bunlar; kaynak, mesaj, alıcı, kanal ve dönüttür. Kısaca iletişim süreci kimin, neyi, kime, nasıl söylediği ve ne tepki aldığı üzerine kuruludur (Elkatmış & Ünal, 2014).

Şekil 1. Temel İletişim Süreci

Kaynak: Tutar vd., 2005: Akt. Gürüz & Eğinli, 2017: 8

Kaynak: İletişim sürecinin temelini kaynak oluşturmaktadır. İletişimi başlatan, duygu, düşünce vb. bir mesaj iletme arzusunda olan kişi ya da kişilerdir (Gürüz & Eğinli, 2017).

Kaynak , düşünme, idrak etme, yorumlama süreçlerinde üretilen anlamlı mesajları simgeler vasıtası ile gönderen kişilerdir. Kaynak kişi ya da kişiler olabileceği gibi bir makine de olabilmektedir. Bir kitabın yazarı, konferanstaki konuşmacı, televizyon, radyo gibi araçlar da kaynak olabilir (Zıllıoğlu, 2014).

Etkili bir iletişim için, iletişimi başlatan kaynağın sahip olduğu özellikler büyük önem taşımaktadır. Bu özellikler şunlardır (Oskay, 1992; Kağıtçıbaşı, 1996; Akt.Gürüz & Eğinli, 2017):

- **Güvenilirlik:** Kaynağın alıcıyı ikna edebilmesinin en önemli koşulu güvenirliliktir. Aynı zamanda dürüstlük özelliğini de kapsar. Mesaj iletilen konu üzerinde, mesajı ileten kaynağın uzman olması güvenirliliği arttıran bir değişkendir.
- **İletişim becerisi:** Mesajın sözle iletildiği durumlarda üslup, söz dizimi, kelime dağarcığı iletişimde büyük rol oynamaktadır. Mesaj herhangi bir iletişim aracı ile aktarıldığında, iletişim aracının seçimi ve araca uygun mesajın kodlanması önemlidir.
- **Sevilmek:** Mesajı ileten kişinin sevilen biri olması iletilen mesajın benimsenmesinde etkili olmaktadır. Kişiler kendilerini sevilen bir kişi olan kaynak ile özdeşleştirebilmektedir. Bu durumda ise kişiler, sevilen ve beğenilen kişilerden gelen mesajları kabul etme eğilimindedirler.
- **Saygınlık:** Kaynak ile alıcı arasındaki saygı iletişimin gücünü etkilemektedir
- **Kaynağın Fiziki Görünüşü:** Kişinin fiziki görünüşünün düzgün olması, kaynağın kendisine duyduğu güvenin ispatı olabileceğinin yanı sıra alıcıya gösterilen saygının da bir belirtisidir.
- **Tutum:** Kaynağın kişiliği ve buna bağlı olarak gösterdiği tavırlar, iletişim sürecinde önemli bir etkidir.

- **Empati:** Kaynak ile alıcı arasındaki iletinin doğru bir şekilde aktarılmasında iki tarafın da birbirini kendilerine ait olan fikirlerden vazgeçmeksizin anlaması çok büyük bir öneme sahiptir.
- **Eğitim Düzeyi:** Kaynağın eğitim düzeyi , iletinin oluşturulup sembolleştirilmesi, sunulması ve alıcıdan gelen iletinin değerlendirilmesi açısından önem arz etmektedir.
- **Çevresel, Toplumsal ve Kültürel Etkenler:** Kişilerin toplum içinde sahip oldukları roller, saygınlıklar ve konumlar iletişimi etkiler. Kişi içinde bulunduğu çevresel, toplumsal ve kültürel durumları iletişime yansıtmaktadır.

Mesaj(İleti): Mesaj, herhangi bir aktarımda bulunmayı, bir şeyi iletmeyi isteyen ve sağlayan kaynağın ürettiği görsel veya sözel bir üründür. Mesajın iki önemli ögesi vardır. Bunlar içerik ve yapıdır. İçerik anlamı; yapı ise simge ve kodları belirtmektedir (Zıllıoğlu, 2014).

Mesaj kaynağa sembol ve simgelerle ulaşmaktadır. Sözcükler, jest ve mimikler, ses tınısı alıcıya ulaştığında ve simgeler doğru şekilde alıcı tarafından anlamlandırıldığında kaynak iletiyi doğru bir şekilde göndermiş olur. Aynı zamanda ileti ne kadar net ve anlaşılır olursa kaynağın iletiyi anlamlandırması da o derece kolaylaşır (Bayrakçı, 2007).

Kanal: Kaynak ve alıcı arasında iletinin aktarılmasında yardımcı olan ögeye kanal denir. Kanal, kaynak ve alıcı arasında mesajların iletilmesi için gerekli olan yoldur. Kanal, iletişimi başlatan kaynağın hedefine uygun ve alıcının niteliğine göre seçildiğinde iletişim etkili bir şekilde gerçekleşecektir (Gürüz & Eğinli, 2017).

Kanal, mesajın alıcıya ulaşması için gerekli bir araçtır. Alıcı ile kaynak arasında köprü vazifesi görür. Etkili bir iletişim için doğru kanal seçimi önemlidir. Birden çok duyu organına hitap eden kanallar mesajların anlamlandırılması ve kalıcılığını olumlu yönde etkilemektedir.

Alıcı: İletişim sürecinde alıcı, kaynak tarafından gönderilen iletinin hedefidir. Alıcı, iletilen mesajların kodlarını kendi fikirlerine, duygularına, dünyayı algılayış şekline göre çözümlenmektedir (Gürüz & Eğinli, 2017).

Kaynağın farklı kanallar aracılığıyla alıcıya gönderdiği mesajı, alıcının duyu organlarının da yardımıyla doğru ve anlamlı bir şekilde algılayıp yorumlamasına kod açma denir. Alıcı gönderilen mesajı yaşantıları ile ilişkilendiremez ve algılayamazsa iletişim gerçekleşemez. Bu durumda iletişimde en önemli nokta , kaynağın göndermiş olduğu mesajın alıcı tarafından doğru anlamlandırılmasıdır (Bayrakçı, 2007).

Etkili ve sağlıklı bir iletişim için, kaynağın alıcıya göndermiş olduğu mesajları, alıcının doğru ve anlamlı bir şekilde yorumlaması gerekmektedir. Bunun için gönderilen ileti alıcının anlayacağı bir şekilde kodlanmalıdır. Kaynak ve alıcı iletişim sürecinde birbirlerine uyumlu olmalıdır.

Geri bildirim (Dönüt): Barker(1990)'e göre geri bildirim, iletişim sürecinde kaynaktan alıcıya iletilen mesaja karşılık olarak alıcının da kaynağa tepkisini göstermek için göndermiş olduğu mesajdır (Gürüz & Eğinli, 2017).

Geri bildirim yani dönüt, alıcının gelen mesaja tepkisini içerir. Bu tepkiler kaynağa ulaşır. Ve böylece kaynak alıcı, alıcı kaynak durumuna geçer. İletişimde geri bildirim olmazsa alıcının gönderilen mesajları doğru algılayıp algılayamadığı belirlenemez.

Eğitim ortamında geri bildirim sınıfta soru cevap yöntemiyle gerçekleşir. Öğretmenin sorduğu sorulara öğrencinin cevap vermesi, öğrencinin öğretmene yönelttiği soruları da öğretmenin cevaplaması geri bildirim sayesinde gerçekleşir.

2.3.4.İletişim Becerileri

Bireyin kendini ifade edebilmesi, kendini daha iyi tanıması ve çevresindeki insanlarla anlaşabilmesi için iletişim kurabilme yetisine sahip olması gerekir.

Alper(2007)'e göre iletişim becerisi, “Bireylerin duygularını, düşüncelerini, tutum ve inançlarını ifade edebilme yeteneğidir” (Çuhadar, Özgür, Akgün, & Gündüz, 2014).

İnsan toplumsal hayat içinde başka insanlarla olan ilişkilerini düzenlemeye ve çevresindeki insanlarla uyum içinde yaşamaya çalışır. Bu etkileşimi, sahip olduğu iletişim becerisi ile gerçekleştirir. İletişim becerisi, birey için sağlıklı bir yaşamın ön koşulu niteliğindedir. İletişim öğrenilebilir ve öğretilbilir bir beceridir (Elkatmış & Ünal, 2014).

Şahin(1998)'e göre iletişim becerisi, saygıyı ve empatiyi etkin bir şekilde kullanarak karşısındaki kişiye duygularını ben dili ile aktararak insanın toplumda yaşamasını kolaylaştıran öğrenilmiş davranışlardır (Bulut, 2004).

İletişim becerileri hususunda empati kavramı çok önemlidir. Etkili iletişim için beş boyuttan söz edilir. Bunlar empati, saydamlık, eşitlik, etkililik ve yeterlidir (Çetinkanat, 1998; Gordon, 1996: Akt: Güven & Akyüz, 2001). Empati kurmak, etkili iletişimin gereği ise; öğretmen öğrenciye saygılı, eşit, içten ve saydam davranmadıkça etkili bir iletişim gerçekleşemez. Empatik anlayış öğretmenin davranışlarıyla ortaya çıkar (Güven & Akyüz, 2001).

Sosyal beceriler arasında kabul gören iletişim becerileri, sözlü ve sözsüz iletişim, beden dili kullanma, dinleme becerisi gibi bir dizi beceriyi içinde barındırmaktadır. (Nacar & Tümkaya, 2011). İletişim becerisi gelişmiş bireyler, yaşamlarındaki problemlerle daha kolay başa çıkabilmekte ve meslek hayatlarında daha başarılı olabilmektedir.

2.3.5.Eğitimde İletişim

İnsanlar, hayatlarını devam ettirebilmek için diğer bireylerle iletişim içindedir. Ailede başlayan iletişim süreci, kişinin eğitim ve öğretim hayatının başlamasıyla zenginleşir. Eğitim ve öğretim ortamında iletişim sürecinin temel ögesi öğretmendir. Öğretmenlerin etkili iletişim becerisine sahip olması gerekir (Ocak & Erşen, 2015).

Eğitim bir iletişim faaliyeti, retmenlik de bir iletişim mesleğidir. Üretim ortamında mesajı iletme işlevini üstlenen kaynağa yani retmene önemli sorumluluklar düşmektedir. Eğitimin sağlıklı bir şekilde yapılabilmesi için üretmenin iletişim becerisini etkili şekilde kullanması gerekmektedir. retmenin sınıf içindeki iletişimi ile rencinin başarısı arasında doğrudan bir ilişki olduğu görülmektedir (Tepeli & Arı, 2011).

Tüm meslek dallarında belli seviyede iletişim becerileri gerekmektedir. İnsan ilişkilerine dayanan mesleklerde iletişim becerileri daha fazla önem arz etmektedir. retmenlik bu mesleklerden biridir. Ülkemizde niversitelerin okul öncesi retmenliği, sınıf retmenliği ve sosyal bilgiler retmenliği bölümlerinde “ iletişim becerileri” ders olarak okutulmaktadır (Cevap, 2017).

Gelecek nesilleri yetiştirecek olan nitelikli retmenlerin sahip olması gereken beceriler arasında, etkili iletişim kurabilme özelliğinin bulunması gerekir. retmenin etkili iletişim becerisi, rencinin akademik başarısının artmasında, okuluna karşı olumlu duygular beslemesinde etkili olur. retmenlerin rencilerle etkili iletişim kurması, eğitim amaçlarının gerçekleştirilmesinde önemli bir rol oynar.

İletişim süreci eğitim ortamına uyarlandığında retmen kaynak; renciler alıcı; iletilmek istenen duygu, düşünce ve bilgilerin yer aldığı içerik mesaj; üretim yöntem ve teknikleri, üretmenin beden dili hareketleri ve sesi kanal; rencilerden gelen tepkiler ise dnt oluşturmaktadır (Elkatmış & nal, 2014).

retmenin ders sırasında veya ders dışında renciler üzerinde olumlu bir etki bırakabilmesi için iletişim becerilerine sahip olması gerekir. retmenin iletişim becerisi; rencilerin kişilik gelişiminin sağlıklı olmasında önemli bir faktördür. Pektaş (1988), üretmenin iletişim becerisinin rencinin davranışlarından etkilendiğini belirtmiştir (am, 1997).

Günümüzde eğitim hedeflerini gerçekleştirmek için retmenlere önemli roller düşmektedir. Eğitim ortamında üretmenin üstlendiği rol sürekli yenilenmekte ve değişmektedir. retmen üreten bilgi aktaran değil, renmeyi üreten

konumundadır. Bireylere yol gösterip rehberlik edecek olan öğretmenin yeterli nitelikleri kazanmış olması beklenir. Etkili iletişim de öğretmenlerin sahip olması gereken niteliklerin başında gelmektedir (Tepeli & Arı, 2011). Öğretmenler okul ortamında iletişimin iki tipini kullanırlar. Bunlar sözel iletişim ve sözsüz iletişimdir. Sınıfta her iki iletişim tipi de mesajların gönderilmesine yardımcı olur (Güven & Akyüz, 2001).

Etkili ve çağdaş bir öğretmen, insana değer veren, çevresi ile etkili bir iletişimle olan aynı zamanda problem çözme becerisi yüksek ve kendine güveni olan bireyler yetiştirme sorumluluğunu taşıyan insandır. Öğrenci ve öğretmen arasında etkili bir iletişimin gerçekleşmesi eğitim açısından çok önemlidir. Öğretmen ve öğrenci, iletişim sürecinde kaynak ve hedef olarak rolleri sürekli değiştirerek geri bildirimle etkin kullanabilirse kalıcı bir öğrenme gerçekleştirebilirler. Kalıcı bir öğrenme için öğretmen, iletişim sürecini çift yönlü ve öğrencilerin etkin katılımı ile sağlayabilmektedir (Ocak & Erşen, 2015).

Foller (1994)'e göre; okul ortamında öğrencilere öğretilen iletişim becerileri, onların gelecekteki meslek ve sosyal hayatlarına olumlu yönde katkılarının olabileceğini belirtmiştir (Özerbaş, Bulut, & Usta, 2007). Eğitim ortamında iletişim becerilerini konu alan alanyazın çalışmaları etkili iletişim becerisine sahip olan öğretmenlerin, öğrencilerin okula adapte olmasına katkı sağladığını belirtmişlerdir (Pienta, Steinberg ve Rollings, 1995; Akt: Çuhadar, Özgür, Akgün, & Gündüz, 2014).

Bir öğretmenin mesleğinde başarılı olabilmesi için sınıfındaki öğrencilerle sağlıklı bir iletişim kurması gerekir. Öğretmenlik mesleğini en iyi şekilde icra edebilmek için, öğretmenin bilgi ve bilgiyi aktarabilme becerisine sahip olması gerekir. İletişim becerisi yüksek olan öğretmenler öğrenme ortamlarında bilgi ve becerilerini etkili olarak aktarabilmektedir. Kendini ifade edebilme becerisi yüksek olan öğretmenler eğitimin etkililiğini artıracaktır (Yıldız, Kılıç, & Yavuz, 2017).

Eğitim ve iletişim birbirini tamamlar. Etkili iletişim olmadan eğitim amacına hizmet etmez. Etkili iletişim becerisine sahip öğretmenler, nitelikli bireyler

yetişmesine katkı sağlarlar. İletişim becerilerine sahip öğretmenler öğrencileriyle olumlu ilişki kurarlar ve bu durumun eğitime yansımaları pozitif yönde olur.

Öğretmen ve öğrenci arasında kurulan iletişimin niteliği ile eğitimdeki başarı arasında güçlü bir ilişkinin olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Yapılan araştırmalar sonucunda da öğrenci başarısının, öğretmenin sınıf içindeki güçlü etkileşimi ile doğrudan ilişkilidir (Pektaş, 1989; Weis ve diğ., 1990; Davies ve Iqbal, 1997; Akt: Elkatmış & Ünal, 2014).

Çocukların sağlıklı bir kişilik geliştirmelerinde anne ve babadan sonra en önemli kişi öğretmendir. Bir öğretmenin etkililik derecesi, o öğretmenin öğrencileriyle iletişim kurmada gösterdiği becerinin çeşitliliğine ve seviyesine bağlıdır (Nacar & Tümkaya, 2011).

Etkili iletişim becerisine sahip bir öğretmen, öğrencilerini daha iyi anlar ve kabul eder. Etkili ve iyi bir öğretmen; değişimlere açık, yenilik peşinde olan, olumlu ve demokratik davranışlar sergileyen öğretmendir (Bulut, 2004). Öğretmen etkili iletişim için öğrencilerine sen dili yerine ben dilini tercih etmelidir. İletişim sürecinde kelimeleri doğru ve yerinde kullanmaya özen göstermelidir.

Sınıf ortamında etkili bir iletişimin gerçekleşebilmesi için, iletişim süreçleri iyi yürütülmelidir (Çuhadar, Özgür, Akgün, & Gündüz, 2014). Günümüzde öğretmen bilgi aktaran kişi değil, dinamik bir iletişim yöneticisi olarak tarif edilmektedir (Elkatmış & Ünal, 2014). Eğitim sisteminde iyi bir eğitimci olabilmek için iletişim sürecini çok iyi bilmek gerekir. Öğretme öğrenme sürecinde de bir eğitimcinin bir konuyu etkili bir şekilde öğretebilmesi için öğrencileriyle sağlıklı bir iletişim kurması gerekir.

Çocukların sağlıklı bir kişilik geliştirmelerinde anne ve babadan sonra eğitimci olarak öğretmen gelmektedir. Öğretmenin kişilik özellikleri öğrenciler üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Bir ilköğretim öğrencisinin öğretmeni ile etkileşimi çok önemlidir. Sınıf içerisinde iletişimi geliştirmek öğretmenin sorumlulukları arasında yer almalıdır (Bulut, 2004).

Gökçe (2003)'ye göre ülkemizde ilköğretim kademesi, Milli Eğitimin temel yapısını oluşturmaktadır. İlköğretimin birey ve toplum hayatındaki yeri, ilkokul öğretmenlerinin taşıdığı sorumluluğu da iyice artırmaktadır. Öğretmenin öğrencisi ile olan etkileşimi öğrenme öğretme sürecinin kalitesini artırmaktadır. Aynı zamanda öğrenci davranışlarını olumlu yönde etkilemektedir (Nacar & Tümkaya, 2011).

Öğrenme öğretme sürecinde öğretmen ve öğrenci arasında etkili bir iletişimin kurulması gerekmektedir. Öğretmenin bu bağı kurabilmesi iletişim becerilerini etkin bir şekilde kullanabilmesine bağlıdır. Bu nedenle okulda öğrencilere rol ve model olan öğretmenlerin iletişim bakımından etkili olması ve öğretmen adaylarının bu yönde yetiştirilmesi gerekir (Tepeli & Arı, 2011).

Eğitimci ve öğrenci ilişkileri karşılıklı ihtiyaçlara cevap verdiği oranda eğitim ortamını da olumlu etkileyecektir. Etkili ve verimli ilişkilerin kurulması hem öğretmenlere hem de öğrencilere sorumluluklar getirmektedir. Öğrenci, iletişimde bulunduğu öğretmen davranışından etkilenmektedir. Bu nedenle nitelikli eğitimin sağlanabilmesi için öğretmenlerin tutum ve davranışlarıyla öğrencilere rol ve model olmaları gerekmektedir.

Eğitim, temelde bir iletişim etkinliğidir. İyi bir öğrenme iyi bir iletişimin ürünüdür. Bu nedenle öğretmenlerin sınıfta sevgi saygı, hoşgörü ve güvene dayalı bir iletişim ortamı oluşturmaları önemlidir. Böylece başarılı, mutlu, girişken, kendisiyle barışık, yaratıcı bireyler yetiştirilmesine katkıda bulunulabilir.

Eğitimin kalitesi büyük ölçüde öğretmenlerin niteliğine bağlıdır. Bundan dolayı öğretmenlerin gerek hizmet öncesinde gerek hizmet içinde iyi bir şekilde yetiştirilmeleri eğitim hizmetlerinin kalitesi yönünden önemlidir (Nacar & Tümkaya, 2011).

Bireyin kendisini çevresine daha iyi anlatabilmesi ve karşısındakinin söylediklerini daha iyi yorumlayabilmesi için konuşma ve dinleme becerisini kazanmış olması gerekir. Öğretmenlik mesleğini en iyi şekilde icra edebilmek için, öğretmenin bilgi ve bilgiyi aktarabilme becerisine sahip olması gerekir. İletişim

becerisi yüksek olan öğretmenler, nitelikli ve sağlıklı öğrenciler yetiştirilmesine katkıda bulunabileceklerdir.

Ülkemizde İlköğretim kademesi, Milli Eğitimin temel taşlarını oluşturmaktadır. İlköğretim bu denli önemli olması bu kademe öğretmenlerinin sorumluluğunu iyice artırmaktadır. Öğretmenin öğrenciyle etkileşimi hem öğrenci davranışlarını olumlu yönde etkilemekte hem de öğrenme öğretme sürecinin niteliğini artırmaktadır. Öğretmenler yeniliklere ve gelişmelere açık olmak zorundadırlar. Öğretmenin kişiliğini oluşturan özelliklerin her biri öğrenciler üzerinde önemli bir faktördür. Çocuklarda sağlıklı bir kişilik oluşturmada annesizlikten sonra, en önemli kişi öğretmendir. Öğretmen ve öğrenci arasındaki ilişki öğrencinin öz-yeterlilik kazanmasında çok önemlidir. Sınıf içerisinde etkili bir iletişim ortamı sağlamak, öğretmenin sorumlulukları içerisinde yer almalıdır (Bulut, 2004).

Etkili bir öğretmen, akademik başarı kadar insani değerlere önem veren, kendisi ve çevresi ile etkili iletişim kurabilen, milli değerleri koruyarak kültür aktarımı yapabilen, özgüveni gelişmiş bireyler yetiştirme sorumluluğunu taşıyan insandır. Tüm bunlar düşünüldüğünde öğrencileri ile etkili iletişim kurabilen öğretmenlere önemli görevler düşmektedir. Bu sebeple araştırmada Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenlerinin iletişim becerileri incelenmiştir.

BÖLÜM 3

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde iletişim becerilerini konu alan araştırmalara yer verilmiştir.

Pehlivan(2005), Öğretmen Adaylarının İletişim Becerisi Algıları Üzerine Bir Çalışma adlı araştırmasında, Hacettepe Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda öğrenim gören öğretmen adaylarının iletişim becerisi algılarının ne düzeyde olduğunu, sınıf düzeyleri ve cinsiyetlere göre farklılık gösterip göstermediğini araştırmıştır. Korkut(1996) tarafından geliştirilen İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği kullanılmıştır. Çalışmanın sonuçlarına göre öğretmen adaylarının iletişim becerisi algıları oldukça yüksektir. Öğretmen adaylarının iletişim becerisi algıları arasında cinsiyetlerine göre bir farklılık olmadığı anlaşılmıştır. Adayların algılarına sınıf düzeyi açısından bakıldığında 1.sınıf ve 4. Sınıf arasında anlamlı farklılık olduğu gözlenmiştir.

Karcı(2011), İletişim Meslek Lisesi Öğrencilerinin Empatik İletişim Beceri Düzeylerinin İncelenmesi (Ankara İli Örneği) adlı çalışmasında iletişim meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin empatik iletişim beceri düzeylerini sosyo-demografik açıdan incelemiştir. Araştırmada Ersanlı ve Balcı (1996) tarafından oluşturulan İletişim Becerileri Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın bulgularına göre, öğrencilerin empatik iletişim becerileri cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermiştir. Kız öğrencilerin iletişim becerileri puan ortalamasının, erkek öğrencilerin iletişim becerileri puan ortalamasına oranla daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin empatik iletişim becerileri ile anne ve babalarının eğitim durumları arasında anlamlı bir ilişkinin bulunmadığı görülmüştür.

Dilekmen, Başcı ve Bektaş (2008), Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin İletişim Becerileri adlı çalışmasını Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesinde öğrenim gören Sınıf Öğretmenliği, İlköğretim Matematik, Fen Bilgisi, Psikolojik Danışan ve Rehberlik Anabilim Dalı'nda öğrenim gören öğrenciler üzerinde gerçekleştirmiştir. Araştırmada Ersanlı ve Balcı (1996) tarafından oluşturulan İletişim Becerileri Ölçeği kullanılmıştır. Öğrencilerin iletişim

becerilerinde cinsiyete ve sınıf seviyesine göre anlamlı farklılık tespit edilememiştir. Fakat üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerinde bölümler arasında fark bulunmuştur. Bu fark Sınıf Öğretmenliği, İlköğretim Matematik, Fen Bilgisi, Psikolojik Danışan ve Rehberlik Anabilim Dalı öğrencileri arasında olup; Psikolojik Danışan ve Rehberlik, Fen Bilgisi, Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı lehine olarak bulunmuştur.

Özerbaş, Bulut ve Usta (2007), “Öğretmen Adaylarının Algıladıkları İletişim Beceri Düzeylerinin İncelenmesi” adlı çalışmayı yapmışlardır. Araştırma Gazi Eğitim Fakültesi’nde öğrenim gören öğrencilerin iletişim beceri düzeylerinin akademik başarılarına etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırma Gazi Eğitim Fakültesi’nde öğrenim gören 357 öğretmen adayı ile çalışılmış, İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği ve Sosyo-Ekonomik Düzey Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda; cinsiyet, öğrenme biçimi ve akademik başarı düzeyi değişkenleri ile iletişim becerileri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu, fakat bölüm ve sosyo-ekonomik düzey ile iletişim becerileri arasında bir ilişkinin olmadığı saptanmıştır.

Nacar ve Tümkaya (2010), “Sınıf Öğretmenlerinin İletişim ve kişilerarası Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi” adlı çalışmayı yapmıştır. Araştırmada sınıf öğretmenlerinin iletişim ve kişilerarası problem çözme becerilerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın evrenini Adana’nın merkez ilçelerinde görev yapan sınıf öğretmenleri oluşturmuştur. Araştırmada “Öğretmen İletişim Becerileri Ölçeği” ve “Kişilerarası Problem Çözme Envanteri” kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda öğretmenlerin iletişim becerilerinin ve kişilerarası problem çözme becerilerinin cinsiyet, yaş, mesleki kıdem, mezun olunan okul, görev yapılan okulun sosyo-ekonomik düzeyi değişkenlerine göre fark bulunmuş olup öğretmenlerin iletişim becerileri ve kişilerarası problem çözme becerileri arasında bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Çuhadar, Özgür, Akgün ve Gündüz (2014) araştırmasında öğretmen adaylarının iletişim becerileri ile iletişimci biçimleri arasında ilişkiyi incelemiştir.

Araştırma Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören son sınıf öğretmen adayları arasında yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda öğretmen adaylarının en çok “sözsüz iletişim kuran” , en az ise “rahat” iletişimci biçimleri özelliklerinin taşıdıkları belirlenmiştir.

Bulut (2004), “ İlköğretim Sınıf Öğretmenlerinin İletişim Becerilerine İlişkin Algılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi” adlı çalışmasını yapmıştır. Araştırma İzmir’de resmi ilköğretim okullarında görev yapan 211 sınıf öğretmeni ile yapılmıştır. Araştırmada Kişisel Bilgi Formu ve İletişim Becerileri Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına bakıldığında kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre iletişim becerisi “etkililik” ve “yeterlilik” alt boyutlarında daha yüksek ortalamaya sahiptir. Öğretmenlerin mesleki verimlilik derecelerine ilişkin algılarına göre iletişim becerileri toplam puan ortalamaları arasında ve iletişim becerileri alt ölçekleri olan “eşitlik”, “etkililik”, “yeterlilik” ve “empati” puanlarının ortalamaları arasında fark bulunmuştur.

Çetinkaya (2011), araştırmasında Türkçe öğretmen adaylarının iletişim becerilerine ilişkin görüşlerinin belirlemiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü’nde okuyan 195 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada İletişim Becerileri Envanteri kullanılmıştır. Araştırma sonucuna bakıldığında, Türkçe öğretmen adaylarının iletişim becerilerine ilişkin algılarının olumlu olduğu tespit edilmiştir.

Tepeli ve Arı (2011), “Okul Öncesi Eğitim Öğretmeni ve Öğretmen Adaylarının İletişim ve Sosyal Becerilerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi” araştırmasını yapmışlardır. Çalışma Konya merkez ilçelerinde çalışan okul öncesi eğitim öğretmenleri ile Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi ve Mesleki Eğitim Fakültesi’nin Okul Öncesi Eğitim programında eğitim gören öğretmen adaylarıyla yürütülmüştür. Araştırmada Riggio(1989)’nun Sosyal Beceri Envanteri ile Balcı(1997)’nin İletişim Becerileri Envanteri kullanılmıştır. Araştırma sonucunda Okul öncesi eğitim öğretmen ve öğretmen adaylarının iletişim ve sosyal beceri puanları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

BÖLÜM 4

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin analizine ilişkin bilgiler bulunmaktadır.

4.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma, Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenlerinin iletişim becerilerinin incelendiği nicel araştırma yöntemlerinden tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Tarama modelleri, geçmişte ya da şu anda var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlar (Karasar, 2011). Araştırmanın bağımsız değişkenlerini cinsiyet, yaş, eğitim durumu ve mesleki kıdem oluştururken araştırmanın bağımlı değişkeni iletişim becerileridir.

4.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Türkiye’de Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenleri oluşturmaktadır. Bu evrende oransız evren örnekleme yoluyla örneklem alınmıştır. Araştırmanın örneklemini 117’si kadın 44’ü erkek olmak üzere toplam 161 Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmeni oluşturmuştur.

Oransız eleman örnekleme, evrende bulunan bütün elemanların eşit seçilme şansının olduğu örnekleme türüdür. Oransız eleman örnekleme; “yansız örnekleme”, “basit tesadüfi örnekleme”, “yalın örnekleme” ya da İngilizce karşılığı olan “Simple Random Sampling” gibi isimler de verilmektedir. Oransız eleman örneklemede evrende eleman çeşitlerinin her birinden örnekleme girenlerin sayısı tamamen şansa bırakılmıştır (Karasar, 2011).

4.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmaya katılan Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenlerinin iletişim becerilerini incelemek için iki bölümden oluşan veri

toplama aracı kullanılmıştır. Birinci bölümde Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenlerinin kişisel bilgilerini belirlemek amacıyla 4 bağımsız değişkenden oluşan “Kişisel Bilgi Formu” , ikinci bölümde ise iletişim becerilerini ölçmek amacıyla Ersanlı ve Balcı (1998) tarafından geliştirilmiş 45 maddeden oluşan “ İletişim Becerileri Ölçeği” kullanılmıştır.

4.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Bu bölümde araştırmaya katılanların kişisel bilgilerinin elde edilmesi amaçlanmıştır. Bunun için form; cinsiyet, yaş, eğitim durumu ve mesleki kıdeme ilişkin 4 değişkenden oluşan kişisel bilgileri içermektedir.

4.3.2. İletişim Becerileri Ölçeği

Araştırmada öğretmenlerin iletişim becerilerini ölçmek için Ersanlı ve Balcı (1998) tarafından geliştirilen duygusal iletişim becerileri, zihinsel iletişim becerileri ve davranışsal iletişim becerileri olmak üzere 3 alt boyut ve 45 maddeden oluşan 5’li likert tipi İletişim Becerileri Envanteri, Ersanlı ve Balcı (1998)’nın izniyle kullanılmıştır. Derecelendirme her zaman (5), genellikle (4), bazen (3), nadiren (2), hiçbir zaman (1) anlamına gelmektedir. Test tekrar test yöntemiyle yapılan güvenilirlik çalışması sonucunda güvenilirlik katsayısı .68, test yarılama yöntemiyle yapılan çalışmada güvenilirlik katsayısı .64 olarak bulunmuştur. Ölçeğin iç tutarlılığını belirlemek amacıyla hesaplanan Cronbach Alpha katsayısı ise .72 olarak bulunmuştur. Yapılan geçerlik çalışmasında Cronbach Alpha geçerlik katsayısı .70 olarak bulunmuştur. Bu değer ölçeğin geçerli sayılabilmesi için yeterli olduğu düşünülmektedir. Bu araştırma örnekleminde yapılan güvenilirlik analizinde Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı .85 olarak bulunmuştur.

Her bir boyutu ölçen 15 madde bulunmaktadır. Her boyuta giren maddeler aşağıda görülmektedir. Parantez içerisindeki maddeler tersten puanlanarak hesaplanır.

Zihinsel: 1,3,6,12,15,17,18,20,24,28,30,33,37,43,45 (3,24,37)

Duygusal: 5,9,11,26,27,29,31,34,35,36,38,39,40,42,44 (5,9,11,27,29,31,34,35)

Davranışsal: 2,4,7,8,10,13,14,16,19,21,22,23,25,32,41 (10,16,23,32,41)

4.4. Verilerin Toplanması

Araştırmada kullanılacak olan ölçek için izinler alındıktan sonra 2018-2019 eğitim-öğretim yılı Aralık ve Mayıs ayları arasında Türkiye genelinde görev yapan Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenlerine uygulanmıştır.

4.5. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılmış ve SPSS 21.00 paket program aracılığıyla analiz edilmiştir.

Öncelikle verilerin normal dağılım gösterip göstermediği incelenmiştir. Grup büyüklüğü 50'den büyük olduğu için verilerin normal dağılımına uygunluğunu test etmek için Kolmogrov-Simirnov testi kullanılmıştır.

Tablo 1. Verilerin Normal Dağılıma Uygunluğu İçin Kolmogrov-Simirnov Testi

	Kolmogrov-Simirnov(a)			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	df	p	İstatistik	df	p
İletişim Becerileri	.049	161	.20	.99	161	.35

Yapılan normallik testi sonucunda $p > .05$ çıkması bu anlamlılık düzeyinde "İletişim Becerileri Ölçeği" puanlarının normal dağıldığı söylenebilir. Puanların dağılımı normal dağılım gösterdiğinden dolayı verilerin analizinde parametrik yöntemlerden yararlanılmıştır.

BÖLÜM 5

BULGULAR

Bu bölümde, araştırmanın alt problemlerinin çözümlenmesi amacıyla toplanan verilerin analiz edilmesi sonucu elde edilen bulgular bulunmaktadır.

5.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi “Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenlerinin iletişim becerilerine ilişkin algıları hangi düzeydedir?” şeklindedir. Bu probleme ilişkin olarak sınıf öğretmenlerinin iletişim becerilerine ilişkin algılarının betimsel istatistikleri Tablo 2’ de verilmiştir.

Tablo 2. İletişim Becerilerine İlişkin Algılar

	\bar{X}	Std. sapma	En küçük değer	En büyük değer	Düzyer
Zihinsel	58.43	5.50	43.00	70.00	Genellikle
Duygusal	56.56	5.98	40.00	70.00	Genellikle
Davranışsal	61.52	6.04	45.00	75.00	Genellikle
İletişim Becerisi	176.51	14.96	140.00	211.00	Genellikle

Ölçeğin tamamı için

45-81 Hiçbir zaman

82-117 Nadiren

118-153 Bazen

154-189 Genellikle

190-225 Her zaman

Ölçeğin alt boyutları için

15-27 Hiçbir zaman

28-39 Nadiren

40-51 Bazen

52-63 Genellikle

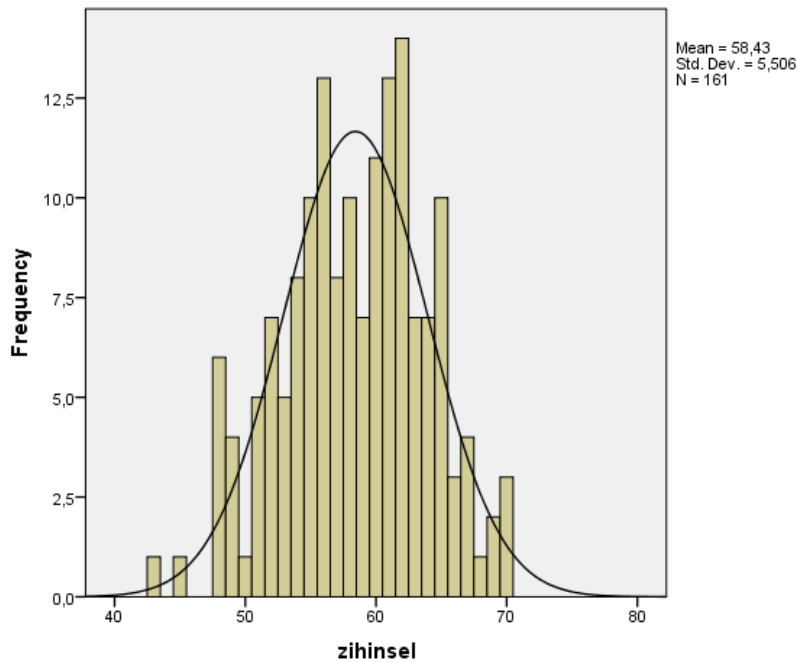
64-75 Her zaman

İletişim becerileri algıları ölçeğinin zihinsel, duygusal ve davranışsal alt boyutlarından alınabilecek en düşük puan 15, en yüksek puan 75'tir. Ölçeğin tamamından alınabilecek en düşük puan 45, en yüksek puan 225'tir. Öğretmenlerin zihinsel alt boyuttan aldıkları en düşük puan 43, en yüksek puan 70'tir. Bu alt boyuttan aldıkları puanların ortalaması $\bar{x}=58.43$ 'tür. Öğretmenlerin duygusal alt boyuttan aldıkları en düşük puan 40, en yüksek puan 70'tir. Bu alt boyuttan aldıkları puanların ortalaması $\bar{x}=56.56$ 'dır. Öğretmenlerin davranışsal alt boyuttan aldıkları en düşük puan 45, en yüksek puan 75'tir. Bu alt boyuttan aldıkları puanların ortalaması $\bar{x}=61.52$ 'dir. Öğretmenlerin ölçeğin tamamından aldıkları en düşük puan 140, en yüksek puan 211'dir. Ölçeğin tamamından aldıkları puanların ortalaması ise $\bar{x}=176.51$ 'dir.

Ortalamalara ilişkin düzeyler incelendiğinde, öğretmenlerin iletişim becerilerine ilişkin algıları “genellikle” düzeyinde olduğu görülmektedir.

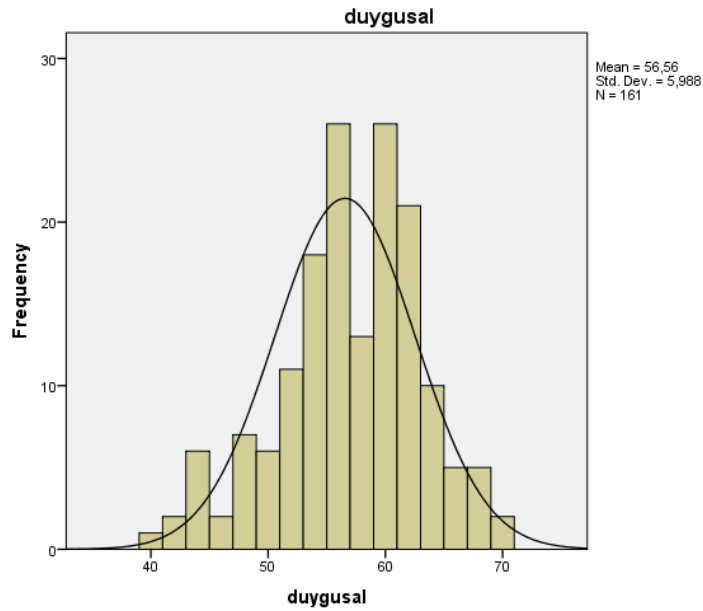
Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenlerinin davranışsal alt boyutundaki iletişim becerilerinin duygusal ve zihinsel alt boyuta göre daha olumlu olduğu söylenebilir.

Şekil 2: Zihinsel Boyuta İlişkin Puan Dağılımları

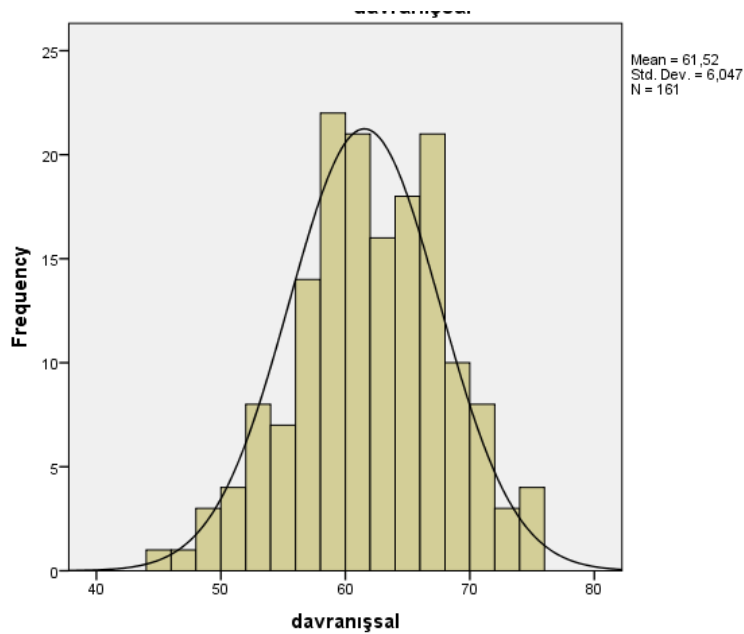
Şekil 2 incelendiğinde zihinsel alt boyuta ilişkin puan dağılımında, puanların 50-70 arasında toplandığı görülmektedir.

Şekil 3: Duygusal Boyuta İlişkin Puan Dağılımları

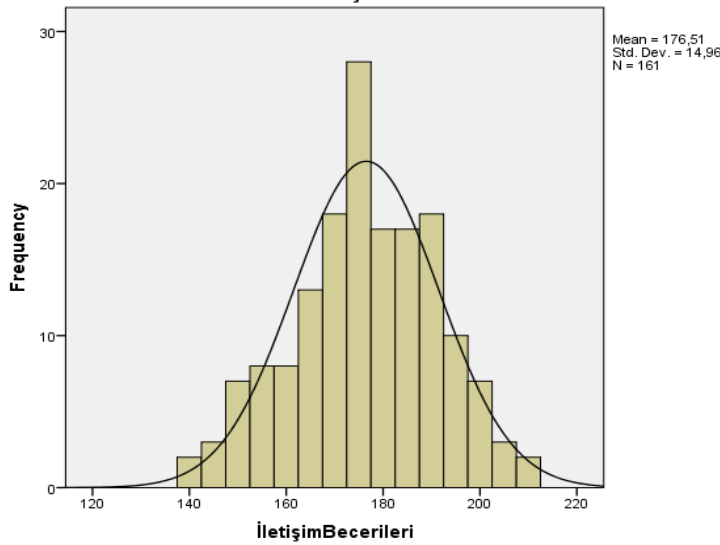
Şekil 3 incelendiğinde duygusal alt boyuta ilişkin puan dağılımında, puanların 45-70 arasında toplandığı görülmektedir.

Şekil 4: Davranışsal Boyuta İlişkin Puan Dağılımları

Şekil 4 incelendiğinde davranışsal alt boyuta ilişkin puan dağılımında, puanların 50-75 arasında toplandığı görülmektedir.

Şekil 5: İletişim Becerisine İlişkin Puan Dağılımları

Şekil 5 incelendiğinde iletişim becerisi boyutuna ilişkin puan dağılımı incelendiğinde, puanların 150-200 arasında toplandığı görülmektedir.

5.2.İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi “Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenlerinin iletişim becerilerine ilişkin cinsiyete dayalı anlamlı farklılık var mıdır?” şeklindedir. Cinsiyet değişkenine ait betimsel istatistikler Tablo 3’te verilmiştir. Öğretmenlerin iletişim becerilerine ilişkin cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılığın olup olmadığı ise Bağımsız örneklem için t-testi ile analiz edilmiş ve bulgular Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 3. Cinsiyet Değişkenine Ait Betimsel İstatistikler

		N	\bar{X}	Std.Sapma	Düzey
Zihinsel	Kadın	117	58.56	5.35	Genellikle
	Erkek	44	58.09	5.93	Genellikle
Duygusal	Kadın	117	56.62	5.95	Genellikle
	Erkek	44	56.41	6.14	Genellikle
Davranışsal	Kadın	117	61.70	5.76	Genellikle
	Erkek	44	61.05	6.79	Genellikle
İletişim	Kadın	117	176.87	14.32	Genellikle
Becerisi	Erkek	44	175.55	16.66	Genellikle

Tablo 3 incelendiğinde kadın öğretmenlerin iletişim becerisi ölçeğinin zihinsel alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{x}=58.56$, erkek öğretmenlerin puanların ortalaması $\bar{x}=58.09$ 'dur. Hem kadın hem de erkek öğretmenlerin zihinsel iletişim becerilerinin “genellikle” düzeyinde olduğu söylenebilir.

Kadın öğretmenlerin iletişim becerisi ölçeğinin duygusal alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{x}=56.62$, erkek öğretmenlerin puanların ortalaması $\bar{x}=56.41$ 'dir. Hem kadın hem de erkek öğretmenlerin duygusal iletişim becerilerinin “genellikle” düzeyinde olduğu söylenebilir.

Kadın öğretmenlerin iletişim becerisi ölçeğinin davranışsal alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{x}=61.70$, erkek öğretmenlerin puanların ortalaması $\bar{x}=61.05$ 'tir. Hem kadın hem de erkek öğretmenlerin davranışsal iletişim becerilerinin “genellikle” düzeyinde olduğu söylenebilir. Aynı zamanda öğretmenlerin davranışsal iletişim becerilerinin, zihinsel ve duygusal iletişim becerilerine oranla daha olumlu olduğu söylenebilir.

Kadın öğretmenlerin iletişim becerisi ölçeğinden aldıkları puanların ortalaması $\bar{x}=176.87$, erkek öğretmenlerin puanların ortalaması $\bar{x}=175.55$ 'tir. Hem kadın hem

de erkek öğretmenlerin iletişim becerilerinin “genellikle” düzeyinde olduğu söylenebilir.

İletişim becerileri ölçeğinin tamamında ve zihinsel, duygusal, davranışsal alt boyutlarında kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere oranla “genellikle” düzeyinde katılımın ortalama olarak daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bağımsız Örneklem t-testi Sonuçları

Ölçek	Cinsiyet	N	df	t	p
Zihinsel	Kadın	117	159	.476	.635
	Erkek	44			
Duygusal	Kadın	117	159	.194	.846
	Erkek	44			
Davranışsal	Kadın	117	159	.612	.542
	Erkek	44			
İletişim Becerisi	Kadın	117	159	.500	.618
	Erkek	44			

Tablo 4’te öğretmenlerin iletişim becerileri ölçeğinin zihinsel, duygusal, davranışsal alt boyutlarından alınan puanlar ile ölçeğin tamamından alınan puanlar arasında cinsiyete göre anlamlı bir fark bulunamamıştır ($p>.05$). Cinsiyet değişkeninin iletişim becerileri üzerinde etkisinin olmadığı gözlemlenmiştir.

5.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi “Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenlerinin iletişim becerilerine ilişkin yaşa dayalı anlamlı farklılık var mıdır?” şeklindedir. Yaş değişkenine ait betimsel istatistikler Tablo 5’te verilmiştir. Öğretmenlerin iletişim becerilerine ilişkin yaş değişkenine göre anlamlı farklılığın olup olmadığı Tek Yönlü ANOVA ile analiz edilmiş ve bulgular Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 5.Yaş Değişkenine Ait Betimsel İstatistikler

		N	\bar{X}	Std.Sapma	En küçük değer	En büyük değer	Düzey
Zihinsel	20-24	27	57.81	5.637	48	70	Genellikle
	25-29	100	58.25	5.441	43	70	Genellikle
	30 ve üzeri	34	59.44	5.631	48	70	Genellikle
	Toplam	161	58.43	5.506	43	70	Genellikle
Duygusal	20-24	27	55.52	5.309	43	67	Genellikle
	25-29	100	56.48	6.253	40	70	Genellikle
	30 ve üzeri	34	57.62	5.684	42	67	Genellikle
	Toplam	161	56.56	5.988	40	70	Genellikle
Davranışsal	20-24	27	61.44	6.034	49	74	Genellikle
	25-29	100	61.77	6.241	45	75	Genellikle
	30 ve üzeri	34	60.85	5.577	51	72	Genellikle
	Toplam	161	61.52	6.047	45	75	Genellikle
İletişim Becerisi	20-24	27	174.78	13.824	140	197	Genellikle
	25-29	100	176.50	15.484	142	211	Genellikle
	30 ve üzeri	34	177.91	14.519	147	206	Genellikle
	Toplam	161	176.51	14.960	140	211	Genellikle

Tablo 5'te görüldüğü gibi yaş aralığı 20-24 olan öğretmenlerin iletişim becerileri ölçeğinin zihinsel alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{x}=57.81$, 25-29 yaş aralığında olan öğretmenlerin puanlarının ortalaması $\bar{x}=58.25$, 30 ve üzeri olan öğretmenlerin puanlarının ortalaması $\bar{x}=59.44$ 'tür. Bütün yaş düzeylerinde

öğretmenlerin zihinsel iletişim becerileri düzeyinin “genellikle” olduğu söylenebilir. Aynı zamanda yaş aralığı 30 ve üzeri olan öğretmenlerin zihinsel alt boyutundaki iletişim becerilerinin diğer yaş gruplarındaki öğretmenlere oranla daha olumlu olduğu söylenebilir.

Yaş aralığı 20-24 olan öğretmenlerin iletişim becerileri ölçeğinin duygusal alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{x}=55.52$, 25-29 yaş aralığında olan öğretmenlerin puanlarının ortalaması $\bar{x}=56.48$, 30 ve üzeri olan öğretmenlerin puanlarının ortalaması $\bar{x}=57.62$ 'dir. Bütün yaş düzeylerinde öğretmenlerin duygusal iletişim becerileri düzeyinin “genellikle” olduğu söylenebilir. Ayrıca yaş aralığı 30 ve üzeri olan öğretmenlerin duygusal alt boyutundaki iletişim becerilerinin yaş aralığı 20-24 ve 25-29 olan öğretmenlere oranla daha olumlu olduğu söylenebilir. Bu durum yaş aralığı 30 ve üzeri olan öğretmenlerin diğer yaş grubundaki öğretmenlere göre daha empatik düşündüklerini sonucunu ortaya çıkarabilir.

Yaş aralığı 20-24 olan öğretmenlerin iletişim becerileri ölçeğinin davranışsal alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{x}=61.44$, 25-29 yaş aralığında olan öğretmenlerin puanlarının ortalaması $\bar{x}=61.77$, 30 ve üzeri olan öğretmenlerin puanlarının ortalaması $\bar{x}=60.85$ 'tir. Bütün yaş düzeylerinde öğretmenlerin davranışsal iletişim becerileri düzeyinin “genellikle” olduğu söylenebilir. Yaş aralığı 25-29 olan öğretmenlerin davranışsal iletişim becerilerinin diğer yaş gruplarında olan öğretmenlere göre daha olumlu olduğu söylenebilir. Ayrıca öğretmenlerin davranışsal iletişim becerilerinin, zihinsel ve duygusal iletişim becerilerine oranla daha olumlu olduğu ifade edilebilir.

Yaş aralığı 20-24 olan öğretmenlerin iletişim becerileri ölçeğinin tamamından aldıkları puanların ortalaması $\bar{x}=174.78$, 25-29 yaş aralığında olan öğretmenlerin puanlarının ortalaması $\bar{x}=176.50$, 30 ve üzeri olan öğretmenlerin puanlarının ortalaması $\bar{x}=177.91$ 'dir. Bütün yaş düzeylerinde öğretmenlerin iletişim becerileri düzeyinin “genellikle” olduğu söylenebilir. Yaş aralığı 30 ve üzeri olan öğretmenlerin iletişim becerilerinin diğer yaş aralığındaki öğretmenlere göre daha olumlu olduğu ifade edilebilir.

Tablo 6. Yaş Değişkenine İlişkin One-Way ANOVA Sonuçları

		Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	p
Zihinsel	Gruplararası	48.222	2	24.111	.793	.454
	Gruplariçi	4803.206	158	30.400		
	Toplam	4851.429	160			
Duygusal	Gruplararası	67.959	2	33.980	.947	.390
	Gruplariçi	5669.730	158	35.884		
	Toplam	5737.689	160			
Davranışsal	Gruplararası	21.533	2	10.766	.292	.747
	Gruplariçi	5828.641	158	36.890		
	Toplam	5850.174	160			
İletişim Becerisi	Gruplararası	147.834	2	73.917	.327	.721
	Gruplariçi	35662.402	158	225.711		
	Toplam	35810.236	160			

Tablo 6 incelendiğinde öğretmenlerin iletişim becerileri ölçeğinin tamamından ve zihinsel, duygusal ve davranışsal alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında yaş değişkenine göre anlamlı farklılık bulunmamıştır ($F=.327$; $p>.05$). Bu durumun nedeni, araştırmaya katılan Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenlerinin 25-29 yaş aralığında yığılmış olması olabilir.

5.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemi “Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenlerinin iletişim becerilerine ilişkin eğitim durumuna dayalı anlamlı farklılık var mıdır?” şeklindedir. Eğitim durumu değişkenine ait betimsel istatistikler Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7.Eğitim Durumuna Dayalı Betimsel Analizler

		N	\bar{X}	Std. Sapma	Düzey
Zihinsel	Lisans	133	58.10	5.324	Genellikle
	Yüksek Lisans	28	60.00	6.164	Genellikle
	Doktora	0	0	0	-
Duygusal	Lisans	133	56.05	5.803	Genellikle
	Yüksek Lisans	28	59.00	6.354	Genellikle
	Doktora	0	0	0	-
Davranışsal	Lisans	133	61.01	5.643	Genellikle
	Yüksek Lisans	28	63.96	7.316	Genellikle
	Doktora	0	0	0	-
İletişim	Lisans	133	175.15	14.177	Genellikle
Becerisi	Yüksek Lisans	28	182.96	17.070	Genellikle
	Doktora	0	0	0	-

Tablo 7 incelendiğinde eğitim durumu lisans olan öğretmenlerin sayısı 133; öğretmenlerin iletişim becerileri ölçeğinin zihinsel alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{x}=58.10$ 'dır. Eğitim durumu yüksek lisans olan öğretmenlerin sayısının 28 iken; öğretmenlerin iletişim becerileri ölçeğinin zihinsel alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{x}=60.00$ 'tır. Eğitim durumu lisans ve yüksek lisans olan öğretmenlerin zihinsel iletişim becerilerinin “genellikle” düzeyinde olduğu söylenebilir. Araştırmaya katılan ve eğitim durumu doktora olan öğretmenlerin sayısının 0 olması sebebiyle iletişim becerisi puanlarının tamamının ve zihinsel, duygusal ve davranışsal alt boyutların puanlarının ortalamaları $\bar{x}=0$ 'dır.

Eğitim durumu lisans olan öğretmenlerin iletişim becerileri ölçeğinin duygusal alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{x}=56.05$, eğitim durumu yüksek lisans olan öğretmenlerin puan ortalaması $\bar{x}=59.00$ 'dır. Eğitim durumu lisans ve yüksek

lisans olan öğretmenlerin duygusal iletişim becerilerinin “genellikle” düzeyinde olduğu söylenebilir.

Eğitim durumu lisans olan öğretmenlerin iletişim becerileri ölçeğinin davranışsal alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $\bar{x}=61.01$, eğitim durumu yüksek lisans olan öğretmenlerin puan ortalaması $\bar{x}=63.96$ 'dır. Eğitim durumu lisans ve yüksek lisans olan öğretmenlerin davranışsal iletişim becerilerinin “genellikle” düzeyinde olduğu söylenebilir. Eğitim durumu yüksek lisans olan öğretmenlerin davranışsal iletişim becerilerinin, zihinsel ve duygusal iletişim becerilerine göre daha olumlu olduğu ifade edilebilir.

Eğitim durumu lisans olan öğretmenlerin iletişim becerileri ölçeğinin tamamından aldıkları puanların ortalaması $\bar{x}=175.15$, eğitim durumu yüksek lisans olan öğretmenlerin puan ortalaması $\bar{x}=182.96$ 'dır. Eğitim durumu lisans ve yüksek lisans olan öğretmenlerin iletişim becerilerinin “genellikle” düzeyinde olduğu söylenebilir.

İletişim becerileri ölçeğinin tamamında ve zihinsel, duygusal, davranışsal alt boyutlarında eğitim durumu yüksek lisans olan öğretmenlerin, eğitim durumu lisans olan öğretmenlere oranla “genellikle” düzeyinde katılımın ortalama olarak daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu durumda iletişim becerileri ölçeğinin tamamında ve zihinsel, duygusal, davranışsal alt boyutlarında eğitim durumu yüksek lisans olan öğretmenlerin, eğitim durumu lisans olan öğretmenlere göre daha olumlu olduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan ve eğitim durumu lisans olan öğretmenlerin sayısı ile eğitim durumu yüksek lisans olan öğretmenlerin sayısı arasındaki sayısal farkın fazla olması sebebiyle grubun normal dağılmaması üzerine öğretmenlerin iletişim becerilerine ilişkin eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık olup olmadığı Mann-Whitney U testi ile analiz edilmiş ve Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8.Eğitim Durumu Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Ölçek	Eğitim Durumu	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Zihinsel	Lisans	133	78.15	10393.50	1482.500	.090
	Yüksek Lisans	28	94.55	2647.50		
Duygusal	Lisans	133	77.40	10294.50	1383.500	.032
	Yüksek Lisans	28	98.09	2746.50		
Davranışsal	Lisans	133	77.47	10304.00	1393.00	.036
	Yüksek Lisans	28	97.75	2737.00		
İletişim Becerisi	Lisans	133	77.80	10347.50	1436.500	.058
	Yüksek Lisans	28	96.20	2693.50		

Tablo 8’de görüldüğü gibi öğretmenlerin iletişim becerileri ölçeğinin tamamından ve zihinsel alt boyutundan aldıkları puanlar arasında eğitim durumuna göre anlamlı fark bulunmamıştır ($U=1436.500$; $p>.05$). Fakat öğretmenlerin iletişim becerileri ölçeğinin duygusal ve davranışsal alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında eğitim durumuna göre anlamlı farklılık gözlenmiştir ($p<.05$). Eğitim durumu yüksek lisans olan öğretmenlerin duygusal ve davranışsal açıdan iletişim becerilerinin daha olumlu olduğu söylenebilir. Bu durum eğitim seviyesinin artması ile iletişim becerileri arasında doğru orantı olduğunu göstermektedir. Eğitim seviyesinin artması kişinin iletişimdeki empatik yaklaşımını ve bunun davranışa yansıtılmasını artırdığı söylenebilir.

5.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın beşinci alt problemi “Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenlerinin iletişim becerilerine ilişkin mesleki kıdeme dayalı anlamlı farklılık var mıdır?” şeklindedir. Kıdem değişkenine ait betimsel istatistikler Tablo 9’da verilmiştir. Öğretmenlerin iletişim becerilerinin mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği One-Way ANOVA Testi ile analiz edilmiş ve bulgular Tablo 10’da gösterilmiştir.

Tablo 9. Mesleki Kıdem Değişkenine Ait Betimsel İstatistikler

		N	\bar{X}	Std. Sapma	En küçük değer	En büyük değer	Düzye
Zihinsel	1-6 ay	15	60.40	4.532	52	67	Genellikle
	7-12 ay	21	58.48	4.802	51	69	Genellikle
	13-18 ay	30	58.13	5.853	48	69	Genellikle
	19-24 ay	31	57.94	5.785	45	70	Genellikle
	25 ay ve üzeri	64	58.33	5.685	43	70	Genellikle
	Toplam	161	58.43	5.506	43	70	Genellikle
Duygusal	1-6 ay	15	57.33	7.257	44	70	Genellikle
	7-12 ay	21	56.00	5.273	44	65	Genellikle
	13-18 ay	30	56.50	5.906	42	65	Genellikle
	19-24 ay	31	56.45	6.480	41	69	Genellikle
	25 ay ve üzeri	64	56.64	5.851	40	67	Genellikle
	Toplam	161	56.56	5.988	40	70	Genellikle
Davranışsal	1-6 ay	15	62.40	6.512	52	75	Genellikle
	7-12 ay	21	61.33	6.183	48	74	Genellikle
	13-18 ay	30	60.77	6.882	45	74	Genellikle

	19-24 ay	31	60.71	5.640	49	71	Genellikle
	25 ay ve üzeri	64	62.13	5.761	49	74	Genellikle
	Toplam	161	61.52	6.047	45	75	Genellikle
İletişim Becerisi	1-6 ay	15	180.13	14.657	152	211	Genellikle
	7-12 ay	21	175.81	13.159	153	207	Genellikle
	13-18 ay	30	175.40	16.385	144	202	Genellikle
	19-24 ay	31	175.10	16.398	140	201	Genellikle
	25 ay ve üzeri	64	177.09	14.453	143	208	Genellikle
	Toplam	161	176.51	14.960	140	211	Genellikle

Tablo 9 incelendiğinde kıdemi 1-6 ay olan öğretmenlerin iletişim becerileri ölçeğinin zihinsel alt boyutundan aldıkları puan ortalaması $\bar{x}=60.40$, kıdemi 7-12 ay olan öğretmenlerin puanlarının ortalaması $\bar{x}=58.48$, kıdemi 13-18 ay olan öğretmenlerin puanlarının ortalaması $\bar{x}=58.13$, kıdemi 19-24 ay olan öğretmenlerin puanlarının ortalaması $\bar{x}=57.94$ ve kıdemi 25 ay ve üzeri olan öğretmenlerin puanlarının ortalaması $\bar{x}=58.33$ 'tür. Bütün kıdem düzeylerinde öğretmenlerin zihinsel iletişim becerilerinin “genellikle” olduğu söylenebilir.

Mesleki kıdemi 1-6 ay olan öğretmenlerin iletişim becerileri ölçeğinin duygusal alt boyutundan aldıkları puan ortalaması $\bar{x}=57.33$, kıdemi 7-12 ay olan öğretmenlerin puanlarının ortalaması $\bar{x}=56.00$, kıdemi 13-18 ay olan öğretmenlerin puanlarının ortalaması $\bar{x}=56.50$, kıdemi 19-24 ay olan öğretmenlerin puanlarının ortalaması $\bar{x}=56.45$ ve kıdemi 25 ay ve üzeri olan öğretmenlerin puanlarının ortalaması $\bar{x}=56.64$ 'tür. Bütün kıdem düzeylerinde öğretmenlerin duygusal iletişim becerilerinin “genellikle” olduğu söylenebilir.

Mesleki kıdemi 1-6 ay olan öğretmenlerin iletişim becerileri ölçeğinin davranışsal alt boyutundan aldıkları puan ortalaması $\bar{x}=62.40$, kıdemi 7-12 ay olan

öğretmenlerin puanlarının ortalaması $\bar{x}=61.33$, kıdemi 13-18 ay olan öğretmenlerin puanlarının ortalaması $\bar{x}=60.77$, kıdemi 19-24 ay olan öğretmenlerin puanlarının ortalaması $\bar{x}=60.71$ ve kıdemi 25 ay ve üzeri olan öğretmenlerin puanlarının ortalaması $\bar{x}=62.13$ tür. Bütün kıdem düzeylerinde öğretmenlerin davranışsal iletişim becerilerinin “genellikle” olduğu söylenebilir.

Mesleki kıdemi 1-6 ay olan öğretmenlerin iletişim becerileri ölçeğinin tamamından aldıkları puan ortalaması $\bar{x}=180.13$, kıdemi 7-12 ay olan öğretmenlerin puanlarının ortalaması $\bar{x}=175.81$, kıdemi 13-18 ay olan öğretmenlerin puanlarının ortalaması $\bar{x}=175.40$, kıdemi 19-24 ay olan öğretmenlerin puanlarının ortalaması $\bar{x}=175.10$ ve kıdemi 25 ay ve üzeri olan öğretmenlerin puanlarının ortalaması $\bar{x}=177.09$ 'dur. Bütün kıdem düzeylerinde öğretmenlerin iletişim becerilerinin “genellikle” olduğu söylenebilir.

İletişim becerileri ölçeğinin tamamında ve zihinsel, duygusal, davranışsal alt boyutlarında mesleki kıdemi 1-6 ay olan Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenlerinin, mesleki kıdemleri 7-12 ay, 13-18 ay, 19-24 ay, 25 ay ve üzeri olan öğretmenlere göre “genellikle” düzeyinde katılımın ortalama olarak daha yüksek olduğu görülmektedir. Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenlerinin mesleki kıdemleri ile iletişim becerileri arasında ters orantı olduğu, mesleki kıdemin arttıkça iletişim becerileri ortalama puanlarının azaldığı gözlenmektedir. Bu durum, Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenlerinin çalışma ortamında karşılaştığı iletişim sorunlarının etkisinden kaynaklanabilir.

Tablo 10. Mesleki Kıdem Değişkenine Göre One-Way ANOVA Testi Sonuçları

		Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	p
Zihinsel	Gruplararası	69.143	4	17.286	.564	.689
	Gruplariçi	4782.285	156	30.656		
	Toplam	4851.429	160			
Duygusal	Gruplararası	16.444	4	4.111	.112	.978
	Gruplariçi	5721.245	156	36.675		

	Toplam	5737.689	160			
	Gruplararası	73.153	4	18.288		
Davranışsal	Gruplarıçi	5777.020	156	37.032	.494	.740
	Toplam		160			
İletişim	Gruplararası	327.917	4	81.979		
Becerisi	Gruplarıçi	35482.319	156	227.451	.360	.836
	Toplam	35810.236	160			

Tablo 10’da görüldüğü gibi öğretmenlerin iletişim becerileri ölçeğinin tamamından ve zihinsel, duygusal ve davranışsal alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p > .05$).

5.6. İletişim Becerileri Ölçeğinin Alt Boyutlarının İncelenmesi

Tablo 11. İletişim Becerileri Ölçeğinin Zihinsel Alt Boyutu Sorularının İncelenmesi (N=161)

GÖRÜŞ	Cevap Seçenekleri										\bar{x}	S
	Her zaman		Genellikle		Bazen		Nadiren		Hiçbir zaman			
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
1. İnsanları anlamaya çalışırım.	92	57.11	65	40.4	4	2.5	-	-	-	-	4.55	.547
3. Düşüncelerimi başkalarına tam olarak iletmede zorluk çekerim.	26	16.1	61	37.9	60	37.3	10	6.2	4	2.5	3.59	.918
6. Dikkatimi karşımdakinin ilgi alanı üzerinde toplayabilirim.	56	34.8	78	48.4	25	15.5	2	1.2	-	-	4.17	.727
12. Eleştirilerimi karşımdaki kişiyi incitmeden iletirim.	49	30.4	91	56.5	16	9.9	5	3.1	-	-	4.14	.715
15. Karşımdaki kişiyle aynı görüşü paylaşmasam bile fikirlerine saygı duyarım.	85	52.8	63	39.1	11	6.8	2	1.2	-	-	4.43	.678

17.Karşımdaki kişinin konuşmaya ve dinlemeye istekli olup olmadığını anlamaya çalışırım.	53	32.9	87	54.0	17	10.6	3	1.9	1	.6	4.17	.735
18.Yanlış tutum ve davranışlarımı kolaylıkla kabul ederim.	31	19.3	74	46.0	31	19.3	18	11.2	7	4.3	3.65	1.051
20.Dinleyenim anlamaz görüldüğünde, iletmek istediklerimi tekrarlar, yeni kelimelerle ifade eder özetlerim.	49	30.4	84	52.2	19	11.8	8	5.0	1	.6	4.07	.823
24.Karşımdaki kişinin bana ters düşen duygu ve düşüncelerini yargılarımla.	39	24.2	48	29.8	51	31.7	16	9.9	7	4.3	3.60	1.092
28.Başkalarını dinlemek mecburiyetinde olmadığımı düşünürüm.	9	5.6	17	10.6	37	23.0	49	30.4	49	30.4	2.30	1.173
30.Tartışma sonunda, savunduğum düşüncelerin yanlış olduğunu kabul edebilirim.	33	20.5	63	39.1	45	28.0	16	9.9	4	2.5	3.65	.995
33.İletişim kurduğum kişinin tutumundan daha çok sorununu anlamaya çalışırım.	43	26.7	65	40.4	40	24.8	10	6.2	3	1.9	3.84	.955
37.Başkaları ile ilişkilerimi bozacak çıkışlar yapabilirim.	35	21.7	63	39.1	49	30.4	10	6.2	4	2.5	3.71	.958
43.Öneride bulunduğum kişinin öneriye açık olup olmadığına dikkat ederim.	55	34.2	74	46.0	25	15.5	7	4.3	-	-	4.10	.816
45.Kendimi karşımdaki kişinin yerine koyarak, duygu ve düşüncelerini anlamaya çalışırım.	89	55.3	57	35.4	15	9.3	-	-	-	-	4.46	.661

Tablo 11’de incelendiğinde, Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenlerinin, iletişim becerileri ölçeğinin zihinsel alt boyutundaki “İnsanları anlamaya çalışırım” görüşüne yüksek katılım oranı ile olumlu cevap verdikleri gözlenmiştir. Bunu sırasıyla “Kendimi karşımdaki kişinin yerine koyarak, duygu ve düşüncelerini anlamaya çalışırım” görüşü ve “Karşımdaki kişiyle aynı görüşü paylaşmasam bile fikirlerine saygı duyarım” görüşü izlemiştir. Buna karşın, öğretmenler “Başkalarını dinlemek mecburiyetinde olmadığımı düşünürüm” görüşüne en düşük katılım oranı ile cevap verdikleri gözlenmiştir.

Tablo 12. İletişim Becerileri Ölçeğinin Duygusal Alt Boyutu Sorularının İncelenmesi (N=161)

GÖRÜŞ	Cevap Seçenekleri										\bar{x}	S
	Her zaman		Genellikle		Bazen		Nadiren		Hiçbir zaman			
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
5.Genelde eleştirilmekten hoşlanmam.	15	9.3	59	39.6	63	39.1	21	13.0	3	1.9	3.35	.895
9.Karşımdaki kişiyi dinlerken hayal kurarım.	42	26.1	51	31.7	45	28.0	15	9.3	8	5.0	3.65	1.115
11.İnsanları dinlerken sıkıldığımı hissederim.	32	19.9	65	40.4	52	32.3	10	6.2	2	1.2	3.71	.897
26.Genellikle insanlara güvenirim.	34	21.1	79	49.1	33	20.5	13	8.1	2	1.2	3.81	.905
27.Karşı cinsten biriyle iletişim kurduğumda rahatsızlık duyarım.	67	41.6	50	31.1	31	19.3	9	5.6	4	2.5	4.04	1.030
29.Özür dilemek bana zor gelir.	69	42.9	50	31.1	26	16.1	11	6.8	5	3.1	4.04	1.072
31.Konuşurken sözümün kesilmesinden rahatsız olurum.	4	2.5	5	3.1	29	18.0	53	32.9	70	43.5	1.88	.977
34.Çevremdeki insanlara karşı ilgisiz kaldığım kanısındayım.	57	35.4	56	34.8	32	19.9	11	6.8	5	3.1	3.93	1.052
35.Çoğunlukla duygularımdan emin olamıyorum.	43	26.7	59	36.6	39	24.2	14	8.7	6	3.7	3.74	1.064
36.İletişim kurduğum kimse tarafından anlaşılmaktan mutluluk duyarım.	126	78.3	24	14.9	9	5.6	1	.6	1	.6	4.70	.662
38.Karşımdaki kişiye güvenmek beni mutlu eder.	120	74.5	32	19.9	5	3.1	3	1.9	1	.6	4.66	.690
39.Her insanı olumlu beklentilerle karşılarım.	55	34.2	68	42.2	29	18.0	6	3.7	3	1.9	4.03	.918
40.İletişim kurduğum kimselerden, bir şeyler alır ve onlara da bir şeyler verdiğimi hissederim.	64	39.8	79	49.1	17	10.6	-	-	1	.6	4.27	.698
42.Beni rahatsız eden duygularımı iletmede sıkıntı çekerim.	6	3.7	27	16.8	64	39.8	39	24.2	25	15.5	2.69	1.044

44.İletişim kurduğum insanlar tarafından anlaşıldığımı hissedirim.	50	31.1	76	47.2	27	16.8	7	4.3	1	.6	4.04	.843
--	----	------	----	------	----	------	---	-----	---	----	------	------

Tablo 12’de görüldüğü gibi, Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenlerinin, iletişim becerileri ölçeğinin duygusal alt boyutundaki “İletişim kurduğum kimse tarafından anlaşılmaktan mutluluk duyarım” görüşüne yüksek katılım oranı ile olumlu cevap verdikleri gözlenmiştir. Bunu “Karşımdaki kişiye güvenmek beni mutlu eder” görüşü izlemektedir. Buna karşın, öğretmenler “Konuşurken sözümün kesilmesinden rahatsız olurum” ve “Beni rahatsız eden duygularımı iletmekte sıkıntı çekerim” görüşlerine düşük katılım oranı ile cevap vermişlerdir.

Tablo 13. İletişim Becerileri Ölçeğinin Davranışsal Alt Boyutu Sorularının İncelenmesi (N=161)

GÖRÜŞ	Cevap Seçenekleri										\bar{x}	S
	Her zaman		Genellikle		Bazen		Nadiren		Hiçbir zaman			
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
2.İletişimde bulunduğum insanlardan gelen öğüt ve önerileri içtenlikle dinlerim.	73	45.3	71	44.1	16	9.9	1	.6	-	-	4.34	.681
4.Konuşurken etkili bir göz iletişimi kurabilirim.	64	39.8	81	50.3	13	8.1	3	1.9	-	-	4.28	.691
7.Kişilerin, anlatmak istediklerini dinlemek için yeterince zaman ayırırım.	75	46.6	77	47.8	8	5.0	1	.6	-	-	4.40	.616
8.Karşımdaki kişiye genellikle söz hakkı veririm.	100	62.1	55	34.2	5	3.1	-	-	1	.6	4.57	.620
10.Başkaları konuşurken sabırsızlanır, onların sözünü keserim.	82	50.9	45	28.0	23	14.3	8	5.0	3	1.9	4.21	.990
13.Konuşurken ilk adımı atmaktan çekinmem.	52	32.3	67	41.6	30	18.6	10	6.2	2	1.2	3.98	.935
14.Konuşurken açık, sade ve düzgün cümleler kurarım.	67	41.6	79	49.1	12	7.5	3	1.9	-	-	4.30	.690

16.İletişimde bulunduğum kişinin yüzüne baktığım halde sözlerini dinlemediğim olur.	34	21.1	57	35.4	50	31.1	17	10.6	3	1.9	3.63	.992
19.Dinlediğim kişiyi daha iyi anlamak için sorular yöneltirim.	56	34.8	86	53.4	17	10.6	1	.6	1	.6	4.21	.702
21.İnsanlarla görüşürken, bilerek onları rahatlatmak için şeyler yaparım.	46	28.6	76	47.2	29	18.0	7	4.3	3	1.9	3.96	.901
22.Dinlerken, karşımdaki kişinin sözünü kesmemeye özen gösteririm.	84	52.2	63	39.1	10	6.2	3	1.9	1	.6	4.40	.745
23.Küs olduğum birisiyle barışmak istediğimde ilk adımı atmaktan çekinirim.	32	19.9	39	24.2	51	31.7	25	15.5	14	8.7	3.31	1.205
25.Ses tonumu konunun özelliğine göre ayarlayabilirim.	67	41.6	71	44.1	18	11.2	5	3.1	-	-	4.24	.773
32.İnsanları kontrol etmeye ve istediğim kalıba sokmaya çalışırım.	88	54.7	34	21.1	25	15.5	8	5.0	6	3.7	4.18	1.101
41.İnsanlara cevaplama zorlanacakları sorular yöneltirim.	33	20.5	48	29.8	55	34.2	15	9.3	10	6.2	3.49	1.107

Tablo 13 incelendiğinde, Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenlerinin, iletişim becerileri ölçeğinin davranışsal alt boyutundaki “Karşımdaki kişiye genellikle söz hakkı veririm” görüşüne yüksek katılım oranı ile olumlu cevap verdikleri gözlenmiştir. Bunu “Kişilerin, anlatmak istediklerini dinlemek için yeterince zaman ayırırım” ve “Dinlerken, karşımdaki kişinin sözünü kesmemeye özen gösteririm” görüşleri izlemektedir. Buna karşın, öğretmenler “Küs olduğum birisiyle barışmak istediğimde ilk adımı atmaktan çekinirim” görüşüne en düşük katılım oranı ile cevap vermişlerdir.

BÖLÜM 6

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenlerinin iletişim becerilerinin incelendiği araştırmanın bu bölümünde bulgular, araştırmanın alt problemleri doğrultusunda tartışılmış ve toplanan verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuçlara ve bu sonuçlara yönelik önerilere yer verilmiştir.

6.1.Birinci Alt Probleme İlişkin Tartışma

Araştırmanın birinci alt problemi “Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenlerinin iletişim becerilerine ilişkin algıları hangi düzeydedir?” şeklindedir. Bu probleme ilişkin olarak öğretmenlerin iletişim becerilerine ilişkin algılarının betimsel istatistiklerine bakıldığında öğretmenlerinin iletişim becerileri algılarının “genellikle” düzeyinde olduğu görülmektedir. Yapılan diğer çalışmalar da da benzer sonuçlar bulunmuştur.

Konu ile yapılan araştırmalar; Tan & Tan (2015)’in yapmış olduğu çalışmada öğretmen adaylarının iletişim becerilerinin yüksek olduğu ; Çuhadar, Özgür, Akgün, & Gündüz (2014)’ün çalışmasında ise öğretmen adaylarının iletişim becerileri açısından kendilerini ileri düzeyde yeterli gördükleri belirlenmiştir. Çetinkaya (2011)’nın Türkçe Öğretmen Adaylarının İletişim Becerilerine İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi çalışmasında ve Pehlivan (2005)’in Öğretmen Adaylarının İletişim Becerisi Algıları Üzerine Bir Çalışma adlı makalesinde öğretmen adaylarının iletişim becerileri algılarının yüksek olduğu görülmüştür.

Genel olarak elde edilen bu sonuca göre; Öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının iletişim becerileri algılarının yüksek olması mesleki yaşantılarını ve bununla beraber sınıf içi atmosferi olumlu yönde etkileyeceği düşünülebilir.

Bunun yanında Bulut (2004), yapmış olduğu araştırmada sınıf öğretmenlerinin iletişim becerilerininin orta düzeyde olduğu sonucuna ulaşmıştır.

6.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Tartışma

Araştırmanın ikinci alt problemi “Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenlerinin iletişim becerilerine ilişkin cinsiyete dayalı anlamlı farklılık var mıdır?” şeklindedir. Bu probleme ilişkin olarak öğretmenlerin iletişim becerilerine ilişkin cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılığın olup olmadığı Bağımsız örneklem için t-testi ile analiz edilmiştir. Hem kadın hem de erkek öğretmenlerin iletişim becerilerinin ve iletişim becerisinin alt boyutu olan zihinsel, duygusal ve davranışsal becerilerinin “genellikle” düzeyinde olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin iletişim beceri ölçeğinin zihinsel, duygusal ve davranışsal alt boyutlarından alınan puanlar ile tamamından alınan puanlar arasında cinsiyete göre anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p>.05$). Buna göre cinsiyetin iletişim becerisini etkileyen bir değişken olmadığı söylenebilir.

Araştırmanın bu bulgusu pek çok araştırma ile paralellik göstermektedir. Elkatmış & Ünal (2014), sınıf öğretmeni adaylarının iletişim beceri düzeyine ilişkin cinsiyet faktörünün iletişim becerisini etkilemeyen bir değişken olduğu sonucuna ulaşmıştır. Çiftçi & Taşkaya (2010), Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öz Yeterlik Ve İletişim Becerileri Arasındaki İlişki adlı çalışmasında sınıf öğretmeni adaylarının iletişim becerileri algılarına ilişkin kız ve erkek öğrencilerde anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Nitekim, iletişim becerileri kadın-erkek ayrımı gözetmeksizin etkili bir öğretmende olması gereken temel becerilerdendir. Bulut (2004), çalışmasında Çetinkanat(1997)’in geliştirmiş olduğu empati, saydamlık, eşitlik, etkililik ve yeterlilik olmak üzere 5 alt boyuttan oluşan iletişim becerileri ölçeğinden alınan toplam puanların ortalamaları arasında cinsiyet değişkenine yönelik anlamlı farklılık bulunamamıştır. Ancak iletişim becerileri alt boyutundan “etkililik” ve “yeterlilik” alt boyutlarına göre cinsiyet değişkenine ilişkin olarak anlamlı bir fark bulunmuş; kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre iletişim becerisi etkililik ve yeterlilik alt boyutunda daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir.

Diğer taraftan Çuhadar, Özgür, Akgün, & Gündüz (2014), Nacar & Tümkaya (2011), Ocak & Erşen (2015), Tan & Tan (2015) ve Çetinkaya (2011) tarafından

yapılan çalışmalarda iletişim becerilerinde cinsiyete ilişkin anlamlı farklılık bulunmuştur. Kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre iletişim becerilerinin daha olumlu olduğu bulunmuştur. Bu durumun nedeni olabilecek etken, kadınların daha anaç ve sosyal ilişkilerde daha girişken olmaları gibi sebeplerden ötürü toplumumuzda öğretmenlik mesleğinin “kadına özgü” bir meslek olduğu algısı olabilir.

Aynı zamanda öğretmenlerin davranışsal iletişim becerilerinin zihinsel ve duygusal iletişim becerilerine oranla daha yüksek olduğu söylenebilir.

6.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Tartışma

Araştırmanın üçüncü alt problemi “Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenlerinin iletişim becerilerine ilişkin yaşa dayalı anlamlı farklılık var mıdır?” şeklindedir. Bu probleme ilişkin olarak öğretmenlerin iletişim becerilerine ilişkin yaş değişkenine göre anlamlı farklılığın olup olmadığı Tek Yönlü ANOVA ile analiz edilmiştir. Bütün yaş düzeylerinde öğretmenlerin iletişim becerileri ve alt boyutları olan zihinsel, duygusal ve davranışsal değişkenlerin “genellikle” düzeyinde olduğu bulunmuştur.

Öğretmenlerin iletişim becerisi ölçeğinin tamamından ve zihinsel, duygusal ve davranışsal alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında anlamlı farklılığa rastlanmamıştır ($p>.05$). Bu durum araştırmanın çalışma evrenini genelde aynı yaş grubu içerisinde bulunan öğretmenler oluşturduğundan kaynaklanabilir.

Erigüç, Şener, & Eriş (2013)’ün yapmış olduğu “İletişim Becerilerinin Değerlendirilmesi: Bir Meslek Yüksekokulu Öğrencileri Örneği” adlı çalışmasında öğrencilerin yaş gruplarına göre farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Cevap (2017), “Sınıf Öğretmenlerinin Benlik Saygıları İle İletişim Becerileri Arasındaki İlişkinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi (Eskil Örneği)” adlı tezinde öğretmenlerin iletişim becerilerinin yaş değişkenine göre anlamlı fark oluşturmadığını bulmuştur.

Nacar & Tümkaya (2011), ‘‘Sınıf ğretmenlerinin İletişim Ve Kişilerarası Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi’’ adlı çalışmasında yaş değişkeninin iletişim becerilerini etkilediği bulgusuna varmıştır. Yaşları büyük olan öğretmenlerin iletişim becerilerinin yüksek olmasında tecrübe sahibi olmaları ve yıllar geçtikçe almış oldukları eğitim, seminer gibi değişkenlerin etkili olduğu söylenebilir.

6.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Tartışma

Araştırmanın dördüncü alt problemi ‘‘Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenlerinin iletişim becerilerine ilişkin eğitim durumuna dayalı anlamlı farklılık var mıdır?’’ şeklindedir. Araştırmaya katılan ve eğitim durumu lisans olan öğretmenlerin sayısı ile eğitim durumu yüksek lisans olan öğretmenlerin sayısı arasında farkın fazla olması ve grubun normal dağılmaması sebebiyle öğretmenlerin iletişim becerilerine ilişkin eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık olup olmadığı Mann-Whitney U testi ile analiz edilmiştir. Bütün eğitim durumu türü düzeylerinde olan öğretmenlerin iletişim becerileri ve alt boyutları olan zihinsel, duygusal ve davranışsal değişkenlerin ‘‘genellikle’’ düzeyinde olduğu bulunmuştur.

Bu çalışmada, öğretmenlerin iletişim becerileri ölçeğinin tamamından ve zihinsel alt boyutundan aldıkları puanlar arasında eğitim durumuna göre anlamlı fark bulunmamıştır. Fakat öğretmenlerin iletişim becerileri ölçeğinin duygusal ve davranışsal alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında eğitim durumuna göre anlamlı farklılık gözlenmiştir. Eğitim durumu yüksek lisans olan öğretmenlerin duygusal ve davranışsal açıdan iletişim becerilerinin daha olumlu olduğu söylenebilir. Bu durum öğretmenlerde eğitim seviyesinin artması ile iletişimde empatik yaklaşımın ve bu yaklaşımın davranışa yansıtılması arasında doğru orantı olduğu görülmektedir.

Nacar & Tümkaya (2011)’nın çalışmasında ve Ekici, Günhan, & Anılan (2017)’ın ‘‘Okul Öncesi Öğretmenlerin İletişim Becerileri’’ adlı çalışmasında, öğretmenlerin iletişim becerilerinin eğitim durumuna göre farklılaşmakta olduğu sonucuna varmıştır. Bu sonuç bu çalışmalarla paralellik göstermektedir.

6.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Tartışma

Araştırmanın beşinci alt problemi “Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenlerinin iletişim becerilerine ilişkin mesleki kıdeme dayalı anlamlı farklılık var mıdır?” şeklindedir. Öğretmenlerin iletişim becerilerinin mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği One-Way ANOVA Testi ile analiz edilmiştir. Bütün kıdem düzeylerinde olan öğretmenlerin iletişim becerileri ve alt boyutları olan zihinsel, duygusal ve davranışsal değişkenlerin “genellikle” düzeyinde olduğu bulunmuştur.

Öğretmenlerin iletişim becerileri ölçeğinin tamamından ve zihinsel, duygusal ve davranışsal alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı farklılık bulunmamıştır. Bu sonuç araştırmanın evrenini oluşturan öğretmenlerin genellikle mesleki kıdemlerinin birbirine yakın olmasından kaynaklanabilmektedir. Ekici, Günhan, & Anılan (2017)’in araştırmasında okul öncesi öğretmenlerinin iletişim becerilerinin mesleki kıdeme göre farklılaşmadığı saptanmıştır. Cevap (2017), Sınıf öğretmenlerinin iletişim becerileri ölçeğinin tamamından ve alt boyutlarından alınan puanlar arasında mesleki kıdeme göre anlamlı fark bulamamıştır. Sonuçlar bu çalışmayla paralellik göstermektedir.

Nacar & Tümkaya (2011), çalışmasında öğretmenlerin iletişim becerilerinin mesleki kıdeme göre Empati, Saydamlık, Eşitlik, Etkililik ve Yeterlilik alt boyutlarının tamamından anlamlı bir şekilde farklılaştığı sonucuna varmıştır. Farklı bir sonuç olarak Tepeli & Arı (2011)’nın “Okul Öncesi Eğitim Öğretmeni ve Adaylarının İletişim ve Sosyal Becerilerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi” adlı çalışmada öğretmenlerin mesleki kıdemleri arttıkça iletişim puan ortalamalarının düştüğü görülmüştür. Mesleki kıdem arttıkça iletişim becerisinin düşmesinin nedenleri, mesleki kıdemi yüksek olan öğretmenlerin iletişim konusundaki geleneksel anlayışları veya mesleki yönden tükenmişlik sendromlarından kaynaklanabilir.

6.6.Sonuçlar

- Öğretmenlerin iletişim becerilerine ilişkin görüşleri genellikle düzeyinde olup zihinsel iletişim becerileri, duygusal iletişim becerileri, davranışsal iletişim becerileri alt boyutlarına ilişkin görüşlerinin de genellikle düzeyinde olduğu belirlenmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin iletişim becerilerinin yeterli seviyede olduğu gözlenmiştir.
- Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenlerinin davranışsal alt boyutundaki iletişim becerilerinin zihinsel ve duygusal alt boyutlarına göre daha olumlu olduğu belirlenmiştir.
- Kadın ve erkek öğretmenlerin iletişim becerisi genellikle düzeyindedir. Bu durum, iletişimin cinsiyet üzerinde etkisinin olmadığını göstermektedir. Analizinde anlamlı farklılık bulunmamıştır.
- Kadın öğretmenlerin, iletişim becerileri ölçeğinin tamamından ve zihinsel, duygusal, davranışsal alt boyutlarından aldıkları puan ortalamaları baz alındığında erkek öğretmenlere oranla anlamlı farklılık oluşturmayacak şekilde daha olumlu düşündükleri belirlenmiştir.
- Bütün yaş düzeylerinde öğretmenlerin iletişim becerileri ve alt boyutları olan zihinsel, duygusal ve davranışsal iletişim becerilerine ilişkin görüşleri “genellikle” düzeyindedir. Yaş değişkenine ilişkin anlamlı farklılık bulunmamıştır.
- Yaş aralığı 30 ve üzeri olan öğretmenlerin, iletişim becerileri ölçeğinin tamamından ve zihinsel, duygusal alt boyutlarından aldıkları puanların ortalaması diğer yaş gruplarındaki öğretmenlerin aldıkları puanların ortalamasına oranla daha yüksek olduğu gözlenmiş olup bu alanlarda daha olumlu düşündükleri belirlenmiştir. Ancak yaş aralığı 25-29 olan öğretmenlerin davranışsal iletişim becerilerinin diğer yaş grubundaki öğretmenlere oranla daha olumlu olduğu görülmektedir.
- Eğitim durumu lisans ve yüksek lisans olan öğretmenlerin iletişim becerileri “genellikle” düzeyindedir. İletişim becerileri ölçeğinin

tamamından alınan puanlara göre anlamlı farklılık bulunmamıştır. Eğitim durumu yüksek lisans olan öğretmenlerin eğitim durumu lisans olan öğretmenlere göre iletişim becerilerinin daha olumlu olduğu sonucuna varılmaktadır.

- Eğitim durumu lisans ve yüksek lisans olan öğretmenlerin zihinsel iletişim becerileri “genellikle” düzeyindedir. Analizinde anlamlı farklılık bulunmamıştır.
- Eğitim durumu lisans ve yüksek lisans olan öğretmenlerin duygusal iletişim becerileri “genellikle” düzeyindedir. Analizinde anlamlı farklılık bulunmaktadır. Yüksek lisans mezunu olan öğretmenlerin duygusal iletişim becerileri daha yüksektir. Bunun sonucunda araştırmaya katılan öğretmenlerin eğitim düzeyleri ile kişilerdeki empatik yaklaşımın doğru orantılı olduğu söylenebilir.
- Eğitim durumu lisans ve yüksek lisans olan öğretmenlerin davranışsal iletişim becerileri “genellikle” düzeyindedir. Analizinde anlamlı farklılık bulunmaktadır. Yüksek lisans mezunu olan öğretmenlerin davranışsal iletişim becerileri daha yüksektir. Bunun sonucunda araştırmaya katılan öğretmenlerin eğitim düzeyleri ile kişilerin iletişimi davranışa yansıtması arasında doğru orantı olduğu söylenebilir.
- Eğitim durumu yüksek lisans olan öğretmenlerin iletişim becerileri ölçeğinin tamamından ve zihinsel, duygusal, davranışsal alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması, eğitim durumu lisans olan öğretmenlerin aldıkları puanlara oranla daha yüksek olup duygusal ve davranışsal alt boyutlarında anlamlı farklılık oluşturacak düzeyde daha olumlu düşündükleri belirlenmiştir.
- Bütün kıdem düzeylerinde öğretmenlerin iletişim becerilerini “genellikle” düzeyindedir. Analizinde anlamlı farklılık yoktur.
- Bütün kıdem düzeylerinde öğretmenlerin zihinsel, duygusal ve davranışsal iletişim becerilerine ilişkin görüşleri “genellikle” düzeyindedir. Analizinde anlamlı farklılık yoktur.

- Mesleki kıdemi 1-6 ay olan Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenlerinin, iletişim becerileri ölçeğinin tamamında ve zihinsel, duygusal, davranışsal alt boyutlarında diğer mesleki kıdemlerde olan öğretmenlere göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Mesleki kıdemi 1-6 ay olan Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenlerinin, iletişim becerilerinin daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenlerinin mesleki kıdemlerinin arttıkça iletişim becerileri ortalama puanlarının azaldığı gözlenmektedir.
- İletişim becerilerinin zihinsel alt boyutunda öğretmenler genel olarak; İnsanları anlamaya çalıştıklarını, kendilerini karşısındaki kişinin yerine koyarak, duygu ve düşüncelerini anlamaya çalıştıklarını ve karşısındaki kişiyle aynı görüşü paylaşmalar bile fikirlerine saygı duyduklarını belirtmişlerdir. Buna karşın, başkalarını dinlemek mecburiyetinde olmadıklarını düşünmektedirler.
- İletişim becerilerinin duygusal alt boyutunda öğretmenler genel olarak; İletişim kurdukları kişiler tarafından anlaşılmaktan mutluluk duyduklarını, karşısındaki kişilere güvenmenin mutlu edeceğini belirtmişlerdir. Buna karşın, öğretmenler konuşurken sözlerinin kesilmesinden rahatsız olduklarını ve onları rahatsız eden duyguları iletmede sıkıntı çektiklerini ifade etmişlerdir.
- İletişim becerilerinin davranışsal alt boyutunda öğretmenler genel olarak; Karşısındaki kişilere genellikle söz hakkı verdiklerini, kişilerin, anlatmak istediklerini dinlemek için yeterince zaman ayırdıklarını ve dinlerken, karşısındaki kişinin sözünü kesmemeye özen gösterdiklerini ifade etmişlerdir. Buna karşın, öğretmenler dargın oldukları birisiyle barışmak istediklerinde ilk adımı atmaktan çekindiklerini belirtmişlerdir.

6.7.Öneriler

- Bu araştırmada Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenlerinin, iletişim becerilerinin mesleki kıdem artması ile azalma gösterdiği belirlenmiştir. Bu duruma yönelik Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenlerinin iletişim becerilerinin geliştirilmesi yönünde hizmet içi eğitimler verilmeli, konferanslar, kongreler düzenlenmeli ve bu alanda farklı çalışmalar yapılmalıdır.
- Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenlerine, Suriyeli öğrencilere eğitim konusunda Milli Eğitim Bakanlığının ve Eğitim Fakültelerinin iş birliğiyle çalıştaylar ve kongreler düzenlenmeli, konferanslar verilmelidir.
- 2023 Eğitim Vizyonu'na göre Yükseköğretim Kurulu'nun (YÖK) iş birliği ve koordinasyonu aracılığıyla öğretmenlerin mesleki gelişimlerini çağdaş bir yaklaşımla iyileştirmek için lisansüstü düzeyde programlar tasarlanacaktır (MEB, 2018). Bu alanla ilgili Suriyeli öğrencilere eğitim hususunda üniversitelerde lisansüstü programlar açılmalı ve yaygınlaştırılması sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

- Açık, F. (2008). Türkiye'de Yabancılara Türkçe Öğretilirken Karşılaşılan Sorunlar Ve Çözüm Önerileri . Kıbrıs .
- Akıncı, B., Nergiz, A., & Gedik, E. (2015). Uyum Süreci Üzerine Bir Değerlendirme:Göç Ve Toplumsal Kabul . *Göç Araştırmaları Dergisi*, 58-83.
- Ateş, H. K., Kanger, F., & Şimşek, Z. (2018). Oyun Temelli Dil Beceri Programının Suriyeli Öğrencilerin Okuma Yazma Becerilerinin Gelişimine Etkisi . *Turkish Studies*, 357-378.
- Aykaç, N. (2015). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminin Genel Tarihçesi ve Bu Alanda Kullanılan Yöntemler . *International Periodical For The Languages, Litarature and History of Turkish or Turkic Volume*, 161-174.
- Barın, E. (2003). Yabancılara Türkçenin Öğretiminde Temel Söz Varlığının Önemi. *Türklük Blimi Araştırmaları Dergisi*, 311-317.
- Bayrakçı, M. (2007, Haziran). Okulöncesinde Yaratıcı Drama Etkinliklerinin İletişim Becerilerinin Gelişmesi Üzerindeki Etkisi . Kars.
- Biçer, N., & Alan, Y. (2017). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Suriyelilerin İhtiyaçlarına Yönelik Bir Eylem Araştırması. *International Online Journal of Educational Sciences*.
- Bulut, N. B. (2004). İlköğretim Sınıf Öğretmenlerinin İletişim Becerilerine İlişkin Algıların Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi . *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 443-452 .
- Büyükikiz, K. K., & Çangal, Ö. (2016). Suriyeli Misafir Öğrencilere Türkçe Öğretimi Projesi Üzerine Bir Değerlendirme . *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi* .
- Cevap, S. D. (2017). Sınıf Öğretmenlerinin Benlik Saygıları İle İletişim Becerileri Arasındaki İlişkinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi . *Sınıf Öğretmenlerinin Benlik Saygıları İle İletişim Becerileri Arasındaki İlişkinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi* . Konya .
- Çam, S. (1997). İletişim Becerileri Eğitimi Programının Öğretmen Adaylarının Ego Durumlarına Ve Problem Çözme Becerisi Algılarına Etkisi . *Türk Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Dergisi* .
- Çetinkaya, Z. (2011). Türkçe Öğretmen Adaylarının İletişim Becerilerine İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi . *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 567-576.

- Çiftçi, S., & Taşkaya, S. M. (2010). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öz Yeterlik Ve İletişim Becerileri Arasındaki İlişki . *e-Journal of New World Sciences Academy*.
- Çuhadar, C., Özgür, H., Akgün, F., & Gündüz, Ş. (2014). Öğretmen Adaylarının İletişim Becerileri Ve İletişimci Biçimleri . *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 295-311.
- Demir, A., & Açık, F. (2011). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kültürlerarası Yaklaşım Ve Seçilecek Metinlerde Bulunması Gereken Özellikler. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 51-72.
- Demirkan, M., & Başkan, N. S. (2016). Türkçenin Entegrasyon Dili Olarak Öğretilmesine Dair Bulgular. *Yabancılar Türkçe Öğretimi Üzerine Araştırmalar* (s. 129-142). içinde Sakarya Üniversitesi Türk Dili Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi Yayınları.
- Dilekmen, M., Başcı, Z., & Bektaş, F. (2008). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin İletişim Becerileri . *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 223-231.
- Duman, T. (2016). Sosyal Uyumu Sağlamak İçin Suriyelilerin Eğitimine Önemi . *II.Uluslararası Ortadoğu Konferansları Bildiri Kitabı* , (s. 46-54). Kilis .
- Durmuş, M. (2013). *Yabancılar Türkçe Öğretimi* . Ankara : Grafiker Yayınları .
- Ekici, F. Y., Günhan, G., & Anılan, Ş. (2017). Okul Öncesi Öğretmenlerinin İletişim Becerileri . *Uluslararası Aile Çocuk Ve Eğitim Dergisi*.
- Elkatmış, M., & Ünal, E. (2014). Sınıf Öğretmeni Adaylarının İletişim Beceri Düzeylerine Yönelik Bir Çalışma . *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* , 107-122.
- Erdem, C. (2017). Sınıfında Mülteci Öğrenci Bulunan Sınıf Öğretmenlerinin Yaşadıkları Öğretimsel Sorunlar Ve Çözüme Dair Önerileri . *Medeniyet Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 26-42.
- Erigüç, G., Şener, T., & Eriş, H. (2013). İletişim Becerilerinin Değerlendirilmesi: Bir Meslek Yüksekokulu Öğrencileri Örneği. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, 45-65.
- Ersanlı, K., & Balcı, S. (1998). İletişim Becerileri Envanterinin Geliştirilmesi:Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması . *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 7-12.

- Göçer, A. (2015). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Konuşma Becerisinin Kazandırılması . *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* , 21-36.
- Göçer, A., & Moğul, S. (2011). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi İle İlgili Çalışmalara Genel Bir Bakış. - *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 797-810.
- Güler, E. B. (2012). Yabancılara Türkçe öğretiminde "Öğretmen" Unsuru . *International Journal of Social Science* , 129-134.
- Gürüz, D., & Eğinli, A. T. (2017). *Kişilerarası İletişim Bilgiler-Etkiler-Engeller*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Güven, A., & Akyüz, M. Y. (2001). Öğretmen Adaylarının İletişim Ve Problem Çözme Becerilerine İlişkin Görüşleri . *Ege Eğitim Dergisi* , 13-22.
- Hamaratlı, E. (2015). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kelime Ağı Oluşturma Yönteminin Öğrencilerin Yazma Becerisi Ve Motivasyonuna Etkisi (Mısır Örneği) . Zonguldak .
- Isakovic, N., & Arslan, M. (2015). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dinlediğini ve Okuduğunu Anlama Becerisinin Gelişimine Etki Eden Faktörlerin Belirlenmesi.
- İşcan, A. (2011). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Önemi. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 29-36.
- Kalfa, M. (2013). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Sözlü Kültür Unsurlarının Kullanımı. *Millî Folklor Dergisi*, 167-177.
- Kalfa, M. (2015). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreten Öğretmenlerin Alan Yeterliklerine Dayalı Gereksinim Çözümlemesi . *Eğitim ve Bilim*, 241-253.
- Kaplan, M. (2016). *Kültür Ve Dil* . İstanbul : Dergah Yayınları.
- Karasar, N. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Karcı, Y. (2011). İletişim Meslek Lisesi Öğrencilerinin Empatik İletişim Beceri Düzeylerinin İncelenmesi (Ankara İli Örneği) . *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 155-167.
- Korkmaz, E. (2018). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Yaşanan Bazı Sorunlar Ve Çözüm Önerileri. *KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 89-105.

- Koyuncu, A. (2014). *Kentin Yeni Misafirleri Suriyeliler*. Konya: Çizgi Kitabevi Yayınları.
- Levent, B. (2011). Sınıf Öğretmenlerinin Kişilik Özelliklerinin İletişim Becerilerine Etkisi . Konya .
- Nacar, F. S., & Tümkaya, S. (2011). Sınıf Öğretmenlerinin İletişim Ve Kişilerarası Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi. *İlköğretim Online*, 493-511.
- Ocak, G., & Erşen, Z. B. (2015). Öğretmen Adaylarının İletişim Becerileri Algılarının İncelenmesi . *Mehmet Akif Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* , 1-19.
- Özcan, A. S. (2018). Çokkültürlülük Bağlamında Türkiye'nin Suriyeli Öğrencilere Yönelik Eğitim Politikası . *Pesa Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*.
- Özerbaş, M. A., Bulut, M., & Usta, E. (2007). Öğretmen Adaylarının Algıladıkları İletişim Becerisi Düzeylerinin İncelenmesi . *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi* , 123-135.
- Pehlivan, K. B. (2005). Öğretmen Adaylarının İletişim Becerisi Algıları Üzerine Bir Çalışma . *İlköğretim Online*, 17-23.
- Seydi, A. R. (2014). Türkiye'nin Suriyeli Sığınmacıların Eğitim Sorununun Çözümüne Yönelik İzlediği Politikalar. *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 267-305.
- Sezgin, A. A., & Yolcu, T. (2016). Göç İle Gelen Uluslararası Öğrencilerin Sosyal Uyum Ve Toplumsal Kabul Süreci . *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 417-436.
- Tan, Ç., & Tan, S. (2015). Öğretmen Adaylarının İletişim Becerileri İle Sınıfı Yönetme Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi . Gaziantep .
- Tepeli, K., & Arı, R. (2011). Okul Öncesi Eğitim Öğretmeni ve Öğretmen Adaylarının İletişim ve Sosyal Becerilerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi . *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* .
- Tunç, A. Ş. (2015). Mülteci Davranışı ve Toplumsal Etkileri:Türkiye'deki Suriyelilere İlişkin Bir Değerlendirme. *Tesam Akademi Dergisi*, 29-63.
- Ungan, S. (2006). Avrupa Birliğinin Dil Öğretimine Karşı Tutumu ve Türkçe'nin Yabancı Dil Olarak Öğretilmesi . *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* .

Yıldız, D., Kılıç, M. Y., & Yavuz, M. (2017). "Öğretmenlerin İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği" Geliştirme Çalışması . *Ana Dili Eğitimi Dergisi* , 48-67.

Yüce, S. (2005). İletişim Ve Dil: Yöntemler, Avrupa Dil Portföyü Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 81-88.

Zillioğlu, M. (2014). *İletişim nedir?* İstanbul : Cem Yayınevi .

İNTERNET ADRESLERİ

www.sozluk.org.tr: <http://sozluk.gov.tr/> Erişim Tarihi: Mayıs 2019

www.sozluk.org.tr: <http://sozluk.gov.tr/> Erişim Tarihi: Mart 2019

TBMM Mevzuat Bilgi Sistemi. (2014, Aralık 31). Mart 27, 2019
<https://mevzuat.tbmm.gov.tr/mevzuat/faces/maddedetaylari?psira=116323>

Açık, F. (2010). *Ç.Ü. Türkoloji-Makale Bilgi Sistemi*. Mart 15, 2018 tarihinde
http://turkoloji.cu.edu.tr/YENI%20TURK%20DILI/fatma_acik_yabancilara_turkce_ogretimi.pdf

MEB. (2018). *2023 Eğitim Vizyonu*. 2019
http://2023vizyonu.meb.gov.tr/doc/2023_EGITIM_VIZYONU.pdf

[www.sozluk.gov.tr](http://sozluk.gov.tr/): <http://sozluk.gov.tr/> Erişim Tarihi: 18 Nisan 2019

EKLER**EK 1: ARAŞTIRMA İZİN BELGESİ****EK 2: ÖLÇEK**

EK 1: ARAŞTIRMA İZİN BELGESİ

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı : 48178250-300-E.86026
Konu : Araştırma İzni (Kevser GÜRBÜZ)

18/12/2018

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 30/11/2018 tarihli ve 71052239-050-E.81832 sayılı yazınız.

Enstitünüz Sınıf Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Kevser GÜRBÜZ'ün "Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi Olan Sınıf Öğretmenlerinin İletişim Becerilerinin İncelenmesi" adlı tezi kapsamında araştırma yapma isteği ile ilgili Milli Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 06.12.2018 tarih ve E.23562652 sayılı yazısı ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

e-imzalıdır

Prof. Dr. Zekeriya MIZIRAK
Rektör Yardımcısı

Ekt Resmi Yazı ve Ekleri (4 Sayfa)

GEÇİCİ SÜRELİ TÜRKÇE ÖĞRETİCİSİ OLAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İLETİŞİM BECERİLERİNİN İNCELENMESİ

Değerli Meslektaşlarım;

Bu araştırma, Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi olan sınıf öğretmenlerinin iletişim becerilerinin incelenmesi amacıyla hazırlanmıştır. Ölçekten elde edilecek veriler sadece bilimsel amaçlar için kullanılacaktır. Bu amaçla siz değerli eğitimcilerimizin görüşlerine ihtiyaç duyulmaktadır. Çalışmaya yapacağınız katkılardan dolayı şimdiden teşekkür ediyor ve saygılarımı sunuyorum.

Kevser GÜRBÜZ
Necmettin Erbakan Üniversitesi
Sınıf Eğitimi Bilim Dalı
Y.L Öğrencisi

Bu bölüm, Geçici Süreli Türkçe Öğreticisi olan sınıf öğretmenlerinin “kişisel bilgileri” ile ilgili maddeleri içermektedir. Size uygun olan seçeneği, parantezin içerisine çarpı (x) koyarak yanıtlayınız.

1-)Cinsiyetiniz: () Kadın () Erkek

2-)Yaş aralığınız:

- () 20-24
- () 25-29
- () 30 ve üzeri

3-)Eğitim durumunuz:

- () Lisans
- () Yüksek lisans
- () Doktora

4-)Mesleki kıdeminiz:

- () 1-6 ay
- () 7-12 ay
- () 13-18 ay
- () 19-24 ay
- () 25 ay ve üzeri

İLETİŞİM BECERİLERİ ÖLÇEĞİ

Aşağıda insan ilişkileri ile ilgili tutum ve davranış ifadeleri bulunmaktadır. Genel olarak insanlarla iletişime kurarken nasıl davrandığınızı, neler düşündüğünüzü ve neler hissettiğinizi anlatan aşağıdaki ifadelerin size uygunluk derecesini belirlemeniz istenmektedir. Doğru ya da yanlış cevap yoktur. İfadeler, "Her zaman, Genellikle, Bazen, Nadiren, Hiçbir zaman" karşılığındadır.

Her ifadeye ilişkin beş seçenektен yalnız birini işaretlemeniz ve cevapsız bırakmanız gerekmektedir. Lütfen her ifadeyi cevaplayınız. Teşekkürler.

Aşağıdaki ifadelerin karşılarında bulunan boşluklardan sizin için uygun olana "X" işareti koyunuz.	Her zaman	Genellikle	Bazen	Nadiren uygun	Hiçbir zaman
	5	4	3	2	1
1. İnsanları anlamaya çalışırım.					
2. İletişimde bulunduğum insanlardan gelen öğüt ve önerileri içtenlikle dinlerim.					
3. Düşüncelerimi başkalarına tam olarak iletmekte zorluk çekerim.					
4. Konuşurken etkili bir göz iletişimi kurabilirim.					
5. Genelde eleştirilmekten hoşlanmam.					
6. Dikkatimi karşımdakinin ilgi alanı üzerinde toplayabilirim.					
7. Kişilerin, anlatmak istediklerini dinlemek için yeterince zaman ayırırım.					
8. Karşımdaki kişiye genellikle söz hakkı veririm.					
9. Karşımdaki kişiyi dinlerken hayal kurarım.					
10. Başkaları konuşurken sabırsızlanırım, onların sözünü keserim.					
11. İnsanları dinlerken sıkıldığımı hissederim.					
12. Eleştirilerimi karşımdaki kişiyi incitmeden iletirim.					
13. Konuşurken ilk adımı atmaktan çekinmem.					
14. Konuşurken açık, sade ve düzgün cümleler kurarım.					
15. Karşımdaki kişiyle aynı görüşü paylaşmasam bile fikirlerine saygı duyarım.					
16. İletişimde bulunduğum kişinin yüzüne baktığım halde sözlerini dinlemediğim olur.					
17. Karşımdaki kişinin konuşmaya ve dinlemeye istekli olup olmadığını anlamaya çalışırım.					
18. Yanlış tutum ve davranışlarımı kolaylıkla kabul ederim.					
19. Dinlediğim kişiyi daha iyi anlamak için sorular yöneltilirim.					
20. Dinleyenim anlamaz gördüğünde, iletmek istediklerimi tekrarlar, yeni kelimelerle ifade eder özetlerim.					

Aşağıdaki ifadelerin karşılarında bulunan boşluklardan sizin için uygun olana "X" işareti koyunuz.	Her zaman	Genellikle	Bazen	Nadiren uygun	Hiçbir zaman
	5	4	3	2	1
21. İnsanlarla görüşürken, bilerek onları rahatlatacak şeyler yaparım.					
22. Dinlerken, karşımdaki kişinin sözünü kesmemeye özen gösteririm.					
23. Küs olduğum birisiyle barışmak istediğimde ilk adımı atmaktan çekinirim.					
24. Karşımdaki kişinin bana ters düşen duygu ve düşüncelerini yargılarımla.					
25. Ses tonumu konunun özelliğine göre ayarlayabilirim.					
26. Genellikle insanlara güvenirim.					
27. Karşı cinsten biriyle iletişim kurduğumda rahatsızlık duyarım.					
28. Başkalarını dinlemek mecburiyetinde olmadığımı düşünürüm.					
29. Özür dilemek bana zor gelir.					
30. Tartışma sonunda, savunduğum düşüncelerin yanlış olduğunu kabul edebilirim.					
31. Konuşurken sözümün kesilmesinden rahatsız olurum.					
32. İnsanları kontrol etmeye ve istediğim kalıba sokmaya çalışırım.					
33. İletişim kurduğum kişinin tutumundan daha çok sorununu anlamaya çalışırım.					
34. Çevremdeki insanlara karşı ilgisiz kaldığım kansındayım.					
35. Çoğunlukla duygularımdan emin olamıyorum.					
36. İletişim kurduğum kimse tarafından anlaşılmaktan mutluluk duyarım.					
37. Başkaları ile ilişkilerimi bozacak çıkışlar yapabilirim.					
38. Karşımdaki kişiye güvenmek beni mutlu eder.					
39. Her insanı olumlu beklentilerle karşılarım.					
40. İletişim kurduğum kimselerden, birşeyler alır ve onlara da birşeyler verdiğimi hissedirim.					
41. İnsanlara cevaplama zorlanacakları ani sorular yöneltirim.					
42. Beni rahatsız eden duygularımı iletmede sıkıntı çekerim.					
43. Öneride bulunduğum kişinin öneriye açık olup olmadığına dikkat ederim.					
44. İletişim kurduğum insanlar tarafından anlaşıldığımı hissedirim.					
45. Kendimi karşımdaki kişinin yerine koyarak, duygu ve düşüncelerini anlamaya çalışırım.					

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı:	Kevser GÜRBÜZ	İmza:	
Doğum Yeri:	Karatay		
Doğum Tarihi:	24.08.1993		
Medeni Durumu:	Bekâr		
Öğrenim Durumu			
Derece	Okulun Adı	Program	Yer
İlköğretim	Vali İhsan Dede İlköğretim Okulu		KONYA
Lise	Konya Lisesi	Türkçe-Matematik	KONYA
Lisans	NEÜ Eğitim Fakültesi	Sınıf Öğretmenliği	KONYA
Yüksek Lisans	NEÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Sınıf Eğitimi	KONYA
Becerileri:	Fotoğrafçılık, Tiyatro ve Sinema, Drama		
İlgi Alanları:	Fotoğrafçılık, Tiyatro ve Sinema, Drama		
İş Deneyimi:	2017 yılından itibaren MEB'e bağlı resmi ilkokullarda Geçici Süreli Türkçe Öğreticiliği yapmaktayım.		
Aldığı Ödüller:	-		
Hakkımda bilgi almak için önerebileceğim şahıslar:	Prof. Dr. Osman AKANDERE		
Tel:	05051422040		
Adres	Yazır Mahallesi, Ufuk Sokak Köprülü Apartmanı Selçuklu /KONYA		